

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Pedagogická fakulta

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

2020

Daniela Šípová

Pedagogická
fakulta
Faculty
of Education

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Pedagogická fakulta
Katedra pedagogiky a psychologie

Bakalářská práce

Dětská hračka dříve a dnes

Vypracovala: Daniela Šípová
Vedoucí práce: PhDr. Alena Váchová
České Budějovice 2020

Prohlášení

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně, pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47Sb. zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě, elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích dne 30. března 2020

.....

Daniela Šípová

Poděkování

Děkuji PhDr. Aleně Váchové za odborné vedení práce, cenné rady a laskavou pomoc. Dále pak děkuji za podporu a trpělivost při studiu celé své rodině, a v neposlední řadě vedení ZŠ a MŠ Dubné panu řediteli PhDr. Václavu Meškanovi, Ph.D. a Mgr. Adéle Meškanové.

Abstrakt

Tato práce se zabývá vývojem a oblibou hraček v předškolním období. Cílem bylo popsat proměnu dětské hračky v průběhu posledních čtyř generací a oblíbenost hraček v těchto obdobích. Teoretická část práce vymezuje pojmy hra a hračka a jejich význam v předškolním období, dále se zabývá vývojem hraček v určitých historických údobích a faktory, které jejich tvorbu ovlivňovaly, charakterizuje různé druhy hraček. V praktické části jsou vyhodnoceny výsledky dotazníků a rozhovorů, které přispívají k celkovému pohledu na proměnu hry a hračky v období posledních 90 let a jsou důležitými východisky pro praktickou část této práce.

Klíčová slova

Hra; hračka; vývoj hračky; předškolní věk.

Abstract

This thesis deals with a development and popularity of toys in a children's preschool period. The aim was to describe the transformation of toys in the continuity of the last four generations and the popularity of toys in these periods. The theoretical part of this work defines the terms as children's game and toy, their importance in the preschool period, then the development of toys in specific historical periods as well as factors which influenced their production and the characteristics of different types of toys. The practical part evaluates the results of questionnaires and interviews which fill the general view on the game and toy transformation in the last 90 years and are the important resources for the practical part of this work.

Key words

Game; toy; toy development; preschool age.

Obsah

Úvod	6
I Teoretická část	7
1. Historický vývoj dětské hračky	7
1.1. Hračka pro předškolní děti v Čechách.....	8
1.2. České hračky z 2. poloviny 20. stol.....	9
2. Život dítěte od 1. republiky po současnost	11
3. Význam hry a hračky v životě dítěte	13
3.1. Názory na hru	13
3.2. Hra a hračka v životě dětí různých kultur.....	14
3.3. Hra jako prostředek výchovy.....	15
3.4. Hra a rozumová výchova	15
3.5. Hra a pracovní výchova	16
3.6. Hra ve vývoji člověka	16
3.7. Hra v rodině.....	17
3.8. Hračka v moderním pojetí.....	17
4. Druhy hraček	19
4.1. Rozdělení hraček dle užitku	19
4.2. Rozdělení dle užitého materiálu	25
II Praktická část	28
5. Cíl práce a výzkumné otázky	28
5.1. Cíl praktické části.....	28
5.2. Výzkumné otázky	28
6. Metodika	29
6.1. Použité metody a techniky.....	29
6.2. Charakteristika výzkumného souboru	29
7. Výsledky	31
7.1. Hračky předškolních dětí v období r. 2000 – 2017.....	31
7.2. Hračky předškolních dětí v období r. 1980 – 2000	36
7.3. Hračky předškolních dětí v období r. 1960 - 1980	42
7.4. Hračky předškolních dětí v období r. 1940 - 1960	46
7.5. Hračky předškolních dětí v před rokem 1940	48

7.6. Závěrečné shrnutí.....	51
8. Diskuze	52
Závěr.....	54
Seznam použitých zdrojů	55
Přílohy	56

Úvod

Hra i hračka jsou nedílnou součástí života každého člověka. V předškolním věku je hračka brána jako počátek vzdělávání. Při výběru hry i hračky můžeme sledovat, jak se děti předškolního věku zdokonalují (dále vyvíjejí) a vzdělávají. Je důležité, aby měly všechny děti dostatek podnětů a tím i výběr zvolit si hračku podle svého zájmu. V dnešní době jsou děti ovlivněny mediálními prostředky, ale i přesto se struktura a druhy hraček nemění.

V teoretické části se dočteme, jaké druhy hraček známe, a z jaké pocházejí doby, jaké se využívali a nyní využívají materiály, a jak šel jejich vývoj kupředu. Dále pak zde najdeme názory filozofů, psychologů a pedagogů na hru a hračku obecně, a to jaký má hračka vliv na vývoj dítěte.

Praktická část se zabývá výzkumným šetřením, zaměřeným na hračky posledních 4 generací. Jejich oblíbené a vytoužené hračky byly zjišťovány pomocí dotazníku a rozhovoru. Výsledky jsou vyjádřeny v tabulkách a jejich popisech, kde se vyjadřují komunikační partneři ke svým hračkám. Tabulky jsou rozděleny dle věku respondentů.

Toto téma jsem si vybrala, protože sama vychovávám dvě děti a už při mé první návštěvě obchodu s hračkami mi přecházel zrak. Vzpomínala jsem, jaké možnosti měla moje rodina, když jsem byla v předškolním věku, a ptala se své babičky, jaké možnosti byly, když ona byla malá. Zaujal mě ten posun kupředu při vývoji hraček, a tak jsem se rozhodla toto téma zpracovat.

Cíle teoretické části

- popsat proměnu dětské hračky v průběhu posledních tří až čtyř generací
- zmapovat život dítěte a vznik předškolních institucí
- definovat význam hračky pro děti v předškolním věku
- rozčlenit hračky dle druhu, užitku a materiálu

I Teoretická část

1. HISTORICKÝ VÝVOJ DĚTSKÉ HRAČKY

Hračky mají velmi dlouhou historii. Od dob dávno minulých byly hračky součástí dětského světa. Je prokázáno, že hračky existovaly již v době prehistorické. Opravilová (2011) uvádí, že si s nimi hrály děti už ve starověkém Sumeru, Egyptě nebo Číně. Písemné zprávy máme již ze staré antiky. Děti v Řecku znaly panenky, vojáčky ale i třeba jojo. Velice oblíbenou hrou byla ve starověkém Římě hra v kostky. Dochované artefakty nejstarších hraček na našem území pocházejí z mladší doby kamenné, neolitu. Jde o období mezi 6. tisíciletím do poloviny 4. tisíciletí př. n. letopočtem. Z této doby pochází chrastítka z pálené hlíny. Darbyshire (1999) popisuje, že v ostatních zemích Evropy pak nacházíme hračky, které jsou spíše replikami skutečných věcí či zvířat. Byly vytvářeny z hlíny, popřípadě z kostí. Z téhož materiálu znala antická doba i píšťaly, zvonečky, a dokonce i abecedu.

Dle Darbyshire se hračky od 16. stol. začínají vyrábět ve velkém. Nastal nebývalý rozmach v tvorbě a výrobě hraček. Tyto hračky jsou ale určeny spíše pro děti šlechticů a bohatých měšťanů. Centrem jejich výroby se stává Norimberk. Nejvíce vyráběným typem hračky jsou repliky jezdců či rytířů na koni, oblíbenost těchto hraček má přímou návaznost na poměry tehdejší doby a společnosti. Na západ z Orientu přicházejí společenské hry. Jedním z nejstarších dokumentů o společenských hrách je Kniha her z roku 1283. Byla napsána na dvoře kastilského krále Alfonse X. V 17. stol. se velké oblíbenosti těší výroba domečků pro panenky. A dále od roku 1730 se pak začínají vyrábět cínoví vojáčky. Hračky se kupují pouze výjimečně, pro svou vysokou cenu si to mohou dovolit pouze členové vyšší společnosti. Děti z chudších rodin či méně majetných poměrů dostávají hračky vyrobené rodiči či prarodiči, z kusu dřeva a látky. Zlom pak přichází s průmyslovou revolucí. Hračky se díky masové výrobě stávají dostupnější pro všechny děti. (Darbyshire, 1999)

V 19. století začali vznikat později celosvětově známé firmy pro výrobu hraček, jako jsou ALT, BECK&GOTTCHALK, ARNOLD MAX OSKAR, BING WERKE AG, KARL BUB, HESS, MÄRKLIN, RHEINISCHE GUMMI – UND CELLULOIDFABRIK, STEIFF. Některé tyto firmy

ještě dnes patří k prvním výrobcům moderních hraček. Německé hračky se dovážely nejen do Evropy, ale hlavně k nám, a byla jimi ovlivněna i výroba hraček u nás.

1.1. Hračka pro předškolní děti v Čechách

Přelom 19. a 20. století je považován za zlatou dobu hraček, také na území Čech vznikají továrny na jejich výrobu. G.R.Walter zakládá továrnu na hračky v Rudohoří. Je to největší hračkářský výrobní podnik. Tento podnik vyráběl pohlednou, jemnou, výtvarně i kvalitně hodnotnou hračku. Bylo použito pouze kvalitních materiálů, tvrdé a měkké dřevo, lesklé a matové barvy, překližky. Vyráběli především dopravní prostředky (traktory, parní válce, automobily, auta s nákladem a šoférem, vyklápěcí vozy a vozíky, lokomotivy s vagony, hasící auta se žebříky,...). Pro děvčata pak podnik vyráběl nábytek, pokojíčky, kuchyňky, obchůdky, zahradní nábytek. Nechyběly také celé vesničky s kostelíkem, kolekce domácích zvířat, loutková divadla. Mezi nejoblíbenější hračky patřil kůň na holi.

Známostou továrnou byla také firma Schowanek v Jizerských horách, která se nacházela v obci Desná. Její zakladatel byl Johann Schowanek, který v roce 1896 začal s výrobou sdružených dřevěných knoflíků a perel. Vyráběl zde kromě hraček také perly, knoflíky a dřevěnou bižuterii. (Knápek& Titěra, 2002)

Hračky se vyrábějí v tradičních centrech, jako jsou Skašov a Krouna. Začíná zde výroba hraček dle návrhů českých výtvarníků, mezi naše nejvýraznější návrhářky patří Minka Podhájská. Byl založen ARTĚL, významné sdružení českého užitého umění a designu. Vycházel převážně z rukodělné práce z přírodních materiálů. Pro firmu ARTĚL pracovalo Hořické hračkářské družstvo, které fungovalo jako odborná škola pro zpracování dřeva a které vychovávalo výrobce a návrháře hraček. Z absolventů této školy vyzvedáváme Františka Brumovského a Jindřicha Schmidta a v neposlední řadě Aloise Petruse či Stanislava Kulhánka.

V období první republiky na svět přichází nejznámější stavebnice MERKUR. Ta byla vyráběna v Polici nad Metují od roku 1925. Počátkem 20. století se používají nové materiály pro výrobu hraček, např. kaučuk. V roce 1927 zahájil J. Schowanek mladší výrobu dřevěných hraček. Získal si velmi rychle pro své nápady a vzory přední místa na

domácím i zahraničním trhu. Jeho sortiment obsahoval více jak 2000 druhů hraček, což je dodnes nepřekonané. Počet druhů stavebnic, dopravních prostředků, nábytku, figurek, společenských her šel do stovek. V letech 1927 – 1930 výroba hraček této firmy představovala 60 % celkové produkce. Začínají se rozšiřovat i společenské hry, vyrábějí se figurky a kameny pro hry halma, dáma a domino. Hračky firmy Schowanek se prodávaly nejen u nás, ale i do celé Evropy a celého světa.

V Čechách ve 20. a 30. letech začala masivní výroba hraček a tato kvantita výroby měla neblahý vliv na jejich kvalitu. Z tohoto negativního hodnocení se však vymyká firma Blank, která navázala na tradici kvalitní a kreativní výroby, ještě z doby před první světovou válkou. Josef Blank měl velké plány na rozvoj výroby a počítal s rozsáhlou přestavbou a rozšířením celé továrny. K tomu však nedošlo, protože firma byla později znárodněna a začleněna do národního podniku Tofa Albrechtice v Jizerských horách.

Za druhé světové války nastává útlum výroby hraček. Je to nejen díky nedostatku surovin, ale i pracovní síly. Výroba však nikdy neustala úplně. Vyráběly se především makety lodí, letadel, obrněných vozů, které sloužily k výcviku německých vojáků. (Darbyshire, 1999)

Po druhé světové válce se u nás rozběhla výroba hraček opět naplno. Byli zde nejen tradiční výrobci ale i spousty nových. Po roce 1945 vzniká Ústředí lidové a umělecké výroby. Znárodněný podnik Tofa Albrechtice, dříve firmy Blank nebo Schowanek, zřizuje malé studijní oddělení s úkolem vytvořit vlastní program ve výrobě hraček. Architekt Jindřich Chalaba vypracoval koncepci řídicího ideového orgánu pro celou hračkářskou výrobu v Československu. Vznikl Poradní sbor pro hračku, řízený generálním ředitelstvím dřevozpracujících podniků. Tato instituce, vybavená později vývojovou a vzorkařskou dílnou, neměla v té době ve světě obdoby. (Opravilová & Fixl, 1979)

1.2. České hračky z 2. poloviny 20. stol

Po roce 1948 přišla první vlna znárodnování a tím došlo k seskupení podniků a výrobních družstev. Byla zrušena poradenská organizace a o výrobě, prodeji a nabídce začali monopolně rozhodovat pracovníci státního obchodu. Podnik Tofa Albrechtice byl

předán národnímu podniku Československé hudební nástroje a pro výrobu hraček zůstává jen několik málo organizací a dílen. Zde se nacházejí firmy a výrobci z let 1950 až doposud, kteří se věnovali výrobě hraček na území Čech, Moravy a Slezska: Atelier EH, ATS – Suchan, Blank a.s., Cross, Detoa, Dihras, Dolejš, Doležal, ETS, Hamiro, Hranko, Chemoplast, Chodovia, Igra, Jamart, Jas – Stráž nad Nežárkou, Juda, Kaden s.r.o., Klub panenky, Kolínský, Komenium, Kovap, Kovodružstva, Kulhaj, Kyjovan, Lidová tvorba, Družstvo umělecké výroby – Uherský Brod, Lignop – Opočenský, Maják, Makovský, Mejzlí, Moravská ústředna Brno, Nowak, Papilio, Plasty a formy, Podubecký, Příhoda, Sádovský, Sdružení pro hračku a hru, Směr, Smrčka, Spáčil, Státní plemenářský podnik, Svět hraček, Tofa, Tvar Klatovy, Tvar Lipová, Vista, Výtvarná řemesla, Wood product, Yoko s.r.o., Zelinger.

Výstava v Bruselu, která se konala v roce 1959, byla zaměřena na dětský svět, který koncipoval Jiří Trnka tak, že ji rozvinul do čtyř základních částí: vesnice, město, strom hraček a loutky. Profesor V. Fixl spolu s V. Kubátem realizoval část město. Tento projekt byl nejrozsáhlejší ve své době a podílela se na něm řada výtvarníků, jako V. Gruz, R. Hájek, M. Procházková, M. Černá, Z. Podhůrský, A. Rotová, E. Tpitzer a další. Expozice pak získala cenu Grand Prix. Nastává hojná doba pro produkci českých hraček nejen u nás ale i do celého světa. Přibližně od roku 1960 u nás začíná velkovýroba levných hraček, které byly dostupné pro všechny vrstvy obyvatelstva, a to v širokém sortimentu. Výrobní sortiment a firmy měnili ministři, jak se jim zlíbilo, a tudíž se může stát, že mají sběratelé doma naprosto stejné hračky s různým nápisem IGLA nebo ITES.

Po roce 1989 musela ukončit činnost z nejrůznějších důvodů většina firem pro výrobu hraček. Tato krize trvala do roku 1995. Ty firmy, které zůstaly, vyrábějí hračky dodnes a dodávají je do celého světa. Jedná se o např. KOVAP, KADEN, KOVODRUŽSTVA, DETOA, CROSS, MERKUR, STORIA. Firmy zabývající se výrobou hraček na území Slovenské republiky od roku 1950 do současnosti jsou Elektroplast, Hantex s.r.o., Podgorielová a Duša či Združená stredná umělecká škola v Prešově. (Knápek & Titěra, 2002)

Do r. 1992 byly české a slovenské hračky vyráběny v rámci společné československé republiky. Na výrobě se podíleli tito další výrobci: Ander, Domino, Elšík, Igla, Koh-i-noor, Hrdý, Kříž, (Knápek & Titěra, 2002).

2. ŽIVOT DÍTĚTE OD 1. REPUBLIKY PO SOUČASNOST

20. stol je známo jako Století dítěte. Ellen Keyová vydává spis stejně jmenovaný, ve kterém se ztotožňuje s tím, že dítě je osobnost a mělo by se tak učit i žít. Proto tedy celá Evropa mění své postavení vůči dětem a dítě se stává středem dění. Reformní pedagogika se stává širokým proudem, který má řadu zastánců - Maria Montessori, Rudolf Steiner, Peter Petersen a mnoho dalších. Každý z těchto jmenovaných sice zastupuje svůj směr výchovy, ale původní myšlenka zůstává (Helus, 2004, 2009).

Reformní program se objevil i v Čechách. Hlavními iniciátorkami byly Ida Jarníková a Anna Süssová. Ida Jarníková vydala knihu *Výchovný program pro mateřské školy* (1926). Do pozadí ustupuje výchova dětí v rodinách a nahrazuje je institucionální výchova. Od roku 1920 se počet mateřských škol rapidně zvyšuje, avšak jsou bez samostatných zákonů. V roce 1933 si učitelky mateřských škol založily vlastní Studovnu, která plnila funkci zájmového, informačního a dobrovolného střediska vzdělávání. Roku 1936 vzniká první návrh osnov s programem, jak vést děti za jasným cílem. Během druhé světové války bylo předškolní vzdělávání touto formou bráno jako nepřijatelné, a veškeré diskuze o tomto programu byly ukončeny.

Po druhé světové válce přichází doba, kdy jsou zaměstnávány i ženy (matky) a je potřeba nových vzdělávacích institucí. Roku 1945 bylo již 2215 mateřských škol. Od roku 1946 pak bylo založeno vysokoškolské vzdělávání i pro učitelky mateřských škol, to však bylo začátkem 50. let zrušeno. V dubnu 1948 je mateřská škola deklarována jako první článek školské soustavy a povinně se její název doplňuje názvem státní. Přichází doba, kdy předškolní vzdělávání dostává svůj řád. Vstupuje v platnost Pracovní program mateřských škol. (Opravilová, 2002)

Výzkumný pedagogický ústav v Praze vydává s krátkými časovými odstupy celou řadu normativních materiálů pro mateřské školy. S každým rokem stoupá nejen počet manuálů, ale hlavně zájem o mateřská zařízení. V roce 1953 vychází Prozatímní osnovy pro mateřské školy, dále pak roku 1955 Osnovy pro mateřské školy. Roku 1958 jsou

vydány Pokusné osnovy pro mateřské školy, které byly roku 1960 doplněny příručkou Rok v mateřské škole. Přichází definitivní verze Osnovy výchovné práce pro jesle a mateřské školy, a to roku 1963. Po čtyřech letech vychází Program výchovné práce v jeslích a mateřských školách. Do období normalizace se přisun kurikulum pozastavil. Až v roce 1975 vzniká Pokus osnov pro mateřské školy pro věk 5 – 6 let. Definitivní podobu získávají v roce 1977 po názvem Program pro výchovné práce pro jesle a mateřské školy, který je pak roku 1978 doplněn Metodikou práce v předškolních zařízení, a to ve dvou dílech: díl I. *Jesle*, díl II. *Mateřská škola*. Díky těmto metodikám dostává provoz mateřských škol řád. (Opravilová & Gebhartová, 2011)

Od roku 1989 se reforma zaměřuje hlavně na otázky: Jak rozumíme dítěti? Co od něj očekáváme? Co mu poskytujeme a jaké k tomu vytváříme podmínky? Zda-li poskytujeme odpovídající ochranu a jak moc se vystavujeme riziku? Mateřské školy pracují s Programem výchovné práce pro jesle a mateřské školy, které jsou roku 1984 doplněny deseti metodikami. Na základě těchto odpovědí a výše uvedeného programu se během sametové revoluce začaly dít potřebné změny v práci mateřských škol. Mateřské školy jsou plně využívány pracujícími rodiči, kteří vědí, že o děti je zde postaráno a jsou vzdělávány přiměřeně svému věku. Později se začínají vracet alternativní programy a přicházejí nové vzdělávací projekty. Mezi nejužívanější alternativní metody patří Waldorfská pedagogika a Pedagogika Marie Montessori. (Opravilová, 2002).

3. VÝZNAM HRY A HRAČKY V ŽIVOTĚ DÍTĚTE

3.1. Názory na hru

Jak popisuje ve své knize Psychologie hry Susanna Miilarova (1978), hra je základ pro výchovu a vývoj dítěte. Autorka uvádí, že důležitost hry v procesu učení zdůrazňovali mnozí známí pedagogové (Komenský, Rousseau, Pestalozzi i Fröbel) a uvádí také nejznámější teorie hry.

Jednou z nich je Schillerovo přesvědčení, že se jedná o projev přemíry energie. H.Spencer tuto teorii převzal a rozvinul ji, odůvodnil i hru unaveného dítěte, která je argumentem proti teorii přebytečné energie. Podle Spencra je lidský mozek plný nervových center, která se narušují a potřebují určitý čas ke své regeneraci. Reagují na jakékoliv podněty způsobem, který je vlastní v každém centru. Tzn., že regenerace přichází ve chvíli, kdy tělo dostává to, na co je stavěné a zvyklé. Např. matematik si rád zaboxuje, ale víc si odpočine při činnosti jemu bližší, což mohou být šachy.

Koncem 19. a počátkem 20. století přichází se svou psychoanalýzou Freud, kdy hry využívá jako prostředku léčby duševně narušených dětí. Člověk, tedy i dítě, je omezen pouze na zkušenosti, které sám prožil. Pouze při hře či fantazii se smí do prožitých událostí vrátit a prožít pouze ty hezké chvíle, chvíle slasti, které mu přinášejí potěšení. Tak můžeme vysvětlit u dětí i imaginární přátele. Zároveň si podle Freuda při hře na nepříjemné zážitky dítě řeší své úzkosti a problémy a vyrovnává se s nimi (Miilarová, 1978).

Millarová dále uvádí názor Schlosberga, podle kterého je hra pouze neužitečný pojem a ničím se neliší od jiných činností. Děti se sice učí hrou, ale pouze proto, že za to někdy v minulosti byly pochváleny. Obecně vzato, pokud pochválíte zvíře při donesení míčku, bude to opakovat v rámci hry. Pokud pochválíte dítě za to, že vybralo správný obrázek, pokusí se najít ho znova, aby bylo zase pochváleno (Miilarová, 1978).

Piaget spojuje vývoj hry s celkovým vývojem dítěte. Tvrdí, že hra je forma poznávání. Dítě se dokáže zaujmout tím, že něco poznává nebo se to učí. Pokud to zvládne jednou, opakuje to stále dokola, ale s menšími změnami v ritualizované formě. Z jeho závěrů lze vyvodit, že hra bude navazovat na jakoukoliv činnost, kterou dítě

zvládlo, ale přizpůsobí si ji ke svým potřebám. Neplatí z toho však, že si realitu přetvoří pokaždé. (Piaget, 1970)

Hrou se zabýval i německý filozof Eugen Fink, který ji vidí jako „základní existenciální fenomén“ a hovoří o propojení skutečnosti a neskutečnosti ve hře, o možnosti ve hře vystoupit z reality, která nás obklopuje. (Fink, 1993)

Současná autorka E. Suchánková (2014) shrnuje předchozí názory a charakterizuje hru takto. Hra není pouze libovolnou činností, má svůj charakter a řád. Hra neuspokojuje materiální zájem, ale možnost vyjádřit se a projevit sílu, důvtip, fantazii, tvůrčí schopnosti a estetické cítění. Je to činnost, která je schopna obohatit každodenní život. Hra pro každé dítě znamená sebeuspokojení v životních rolích, do kterých se během svého života dostává. Dítě není schopno se vyrovnat se vším, co život přináší, ale hrou je to pro něj snadnější a pochopitelnější. I spontánní hra je hrou, kterou dítě už několikrát prožilo a každé její opakování ho obohacuje. Při hře umí být dítě otevřené a nápadité.

3.2. Hra a hračka v životě dětí různých kultur

Od počátku 20. století, které je nazýváno Stoletím dítěte, se začíná hře a hračce věnovat velká pozornost. Prostřednictvím her ovlivňuje celá společnost výchovu další generace. Hra se neomezuje pouze na dětství, ale je součástí celé společnosti. To, že si děti hrají na celém světě, není třeba zdůrazňovat. Jejich hry jsou rozmanité a veselé. Jsou hry, které si děti zahrají pouze jednou a více už se neopakují. Naopak známe hry, ke kterým se děti vrací po celé generace. Některé hry se v rozmanitých obměnách hrají po celém světě, ale také jsou hry, které mají výlučně individuální rysy pro určitý věk či určité období. Skutečnost, že hra je nutným úvodem do života, je patrná všude. (Mišurcová et al., 1980)

Nejužívanější hračkou je loutka neboli panenka. Vedle hry s panenkou děti po celém světě hrají hry s pravidly. Každý národ má ty své. Ale po celém světě jsou rozšířeny hry typu honičky, kruhové hry, zlatá brána. „Pak jsou zde hry typické pro určité skupiny národů. Slovanské děti udržují velké množství starých her, z nichž některé jsou zbytky obřadů z dob pohanských. Vlastní smysl těchto her je již dávno zapomenut, zůstala pouze estetická forma, kterou děti naplňují vlastním obsahem.“

Děti opomíjejí prosté soupeření a vytvářejí si hry, v nichž se uplatňují celou svou bytostí, mluví, zpívají, běhají, dramatizují, závodí a žertují.“ (Mišurcová et al., 1980. s. 28). To jsou hry z lidových tradic, kde i vlastní hračka má svůj význam a vlastní výrobu.

V současné době můžeme pozorovat, že díky prolínání různých kultur, používáme k výchově a ke hře hračky a hry cizích národů. Někdy jsou dětmi dokonce díky cizokrajným názvům vyhledávány. Hry cizích národů užíváme také například při učení se cizím jazykům.

Hračky z různých částí světa jsou v současné době díky celosvětovému obchodu k dispozici téměř v každé zemi. Velkou výhodou je také masivní výroba hraček. Hračky jsou tak přístupné nejširší společnosti a pokrývají potřeby všech spotřebitelů. Tato snadná dostupnost může být ale i nevýhodou. U některých dětí potlačuje individualitu a ztrácí tak zájem o hračku. (Suchánková, 2014)

3.3. Hra jako prostředek výchovy

Jelikož dokáže rozvíjet všechny stránky dětské osobnosti, je hra významný pomocník pro pedagogy. Z pedagogického hlediska dělíme hry na tvořivé a hry s pravidly. Tvořivé hry jsou hry spontánní, kdy si dítě volí s čím, jak a kde si bude hrát. Hra s pravidly navazuje na hry tvořivé, ale zaměřuje se na kooperaci jednotlivých hráčů. Tvořivé hry dále dělíme na hry předmětové (manipulace a poznávání), hry úlohové (námět, nápodoba), hry dramatizační (snové, prožitkové), hry konstruktivní (umělý materiál, části skutečné vzhledem i funkcí). Hry s pravidly dělíme na hry pohybové (zlatá brána, hra v kroužku s pohybem a písni, mrazík), hry intelektuální (rozvíjí rozumové schopnosti, stolní hry. Ke každé hře je však zapotřebí hračka. To je nástroj, který při hře zastává funkci podpory. Hračka pomáhá dítěti rozvíjet fantazii a tvořivé myšlení. (Suchánková, 2014)

3.4. Hra a rozumová výchova

Rozumová výchova neboli vzdělávání je činnost, kdy máme u dítěte rozvíjet vědomosti, řeč a poznávací procesy. Děti předškolního věku se učí hrou, ať už spontánní, řízenou či bezděčnou. Při výchově užíváme hry senzomotorické (rozvoj smyslů), intelektuální (rozvoj rozumového vývoje), patří sem námětové hry,

napodobivé, fantastické, konstruktivní, hlavolamné a skládací, kombinační, smyslové a intelektuální hry (obohacuje vědomosti o světě kolem nás). (Millarová, 1978)

3.5. Hra a pracovní výchova

Je důležité vytvářet kladný poměr k pracovním činnostem, poskytovat teoretické i praktické vědomosti. Práce i hra je činností člověka, který tak vyjadřuje svou schopnost působení na svět. Hra vždy byla specifickým odrazem práce dospělých. V dnešní době k tomu napomáhají opravdu zdařilé kopie nebo zmenšeniny pracovního náčiní. Hra přináší dítěti pocit samostatnosti a je důležitým motivem pro každou lidskou činnost. Hra a práce jdou ruku v ruce už v předškolním věku. Teprve když si dítě uvědomí závažnost své činnosti a začne pociťovat odpovědnost za své činy, dochází k rozlišení hry a práce. (Mišurcová et al., 1980)

3.6. Hra ve vývoji člověka

V jednotlivých etapách vývoje si každý člověk hraje jinak. Jinak si však hraje dítě dvouleté, jinak pětileté, jinak předškolák a školák. Nesmíme opomenout hry dospělých. Odlišnosti jsou vázány nejen věkem ale i tím, čím se lišíme jeden od druhého. Hra se vyvíjí nejen v závislosti na tom, jak je dítě vychováváno, ale i jak rychle vyspívá. Pokud má dítě dostatek podnětů, může jít vývoj rychle kupředu. Když je to naopak, mohou nastat komplikace, které vývoj zabrzdí nebo dokonce zastaví. (Suchánková, 2014)

Pokud se jedná o hračky určené primárně pro děti předškolního věku, měly by být jednoduché a neměla by jich být přemíra. Níže jmenované hračky a herní pomůcky, by měly být zastoupeny v každé domácnosti či v předškolních vzdělávacích institucích. Panenky s vybavením (zde pouze podotknu, že sem patří i medvídci či loutky), stavebnice (konstruktivní nebo námětové), dopravní prostředky, stolní hry, pohybové hračky, sezónní hračky, zvukové hračky, hračky do vody, hračky na písek, nářadí (k práci na zahradě, pracovní nástroje), magnetické tabulky, soupravy na šití a vyšívání, skládačky dřevěné, skládačky papírové, vystřihovánky, tempery, pastelky, modelína, tužky. To jsou věci či hračky, které by měly být zastoupeny v různém množství v každé třídě, či v každé domácnosti.

Dalším obdobím ve vývoji dítěte je mladší školní věk. Některé hračky i v tomto období stále zůstávají mezi oblíbenými, některé však jsou již v propracovanější formě. Panenka s vybavením, stolní hry (šachy, člověče, nezlob se, rébusy, soupravy pro malé malíře, soupravy pro šití a vyšívání, Orfeovy nástroje, sportovní náčiní, doplňky k pohybovým hrám, kola, koloběžky, sezonní hračky. (Suchánková, 2014)

3.7. Hra v rodině

Pokud má dítě dostatek podnětů i dostatek místa pro svůj vývoj a rozvoj, můžeme hovořit o výborném startu. Rodič se snaží pro své dítě udělat vše, co mu časová a finanční rezerva dovolí. Musíme však brát na zřetel, že i málo je někdy dost. Nyní se podíváme na to, jaká hlediska bereme v úvahu.

Hračka musí odpovídat věku dítěte. Dítě musí mít prostor pro svou fantazii. Musíme dítěti umožnit všestranné činnosti. Podávat dítěti srozumitelně námět i obsah. Podporovat hry, které rozvíjejí přátelské vztahy mezi dětmi, ale i mezi dětmi a dospělými. Dbát na velikost hračky a materiál, ze kterého je hračka vyrobena. Zda hračka odpovídá hygienickým požadavkům. Zda jsou hračky estetické.

Rodič by měl vždy vymezit dítěti prostor na hraní. Místo by mělo být příjemné a dítě by se mělo cítit spokojeně. Dát dítěti dostatek času na hraní, nepřerušovat hru bezdůvodně. Vhodně své dítě oblékat, nejen na ven, ale i na domácí hraní. Poskytnout kvalitní hračku. Dát dětem při hře volnost, nabíráním vlastních zkušeností se dítě nejvíce naučí. Nekritizovat ani neopravovat, pokud je tak dítě spokojeno. Projevit zájem o kooperaci s dítětem, ale netlačit na něj zbytečně. Podporovat dítě při hře s jinými dětmi, ale i v jeho individualitě. Nerozlišovat hračky pro dívky a chlapce. Děti podporovat v tom, že úklid hraček je normální, nedělat z toho trest nebo tragédii. Děti poučit, ale pouze tak, aby nedostaly strach. (Mišurcová et al., 1980)

3.8. Hračka v moderním pojetí.

Pod pojmem hračka si každý z nás představí buď předmět, který mu dělá radost nebo oblíbenou hračku ze svého dětství. Zaleží na tom, koho se na daný předmět zeptáte. Některé představy budou stejné, jiné se budou lišit. „Legislativa definuje hračku jako výrobek navržený nebo určený k hraní dětem mladším 14 let, včetně

výrobku navrženého nebo určeného vedle hraní i k dalším účelům. Hračkou rozumíme určitý hmotný předmět, který je pro hru speciálně určený a podněcuje ji.“ (Suchánková, 2014, s. 62)

Je však známo, že děti nevyžívají ke hře jen předměty, které jsou k tomu určeny nebo vyrobeny. Oblíbenou hračkou může být vlastně jakýkoliv předmět, jenž v dítěti probouzí fantazii a radost, z tvořivé práce a hry. (Suchánková, 2014)

4. DRUHY HRAČEK

4.1. Rozdělení hraček dle užitku

Darbyshire dělí hračky do osmi základních skupin dle jejich funkce, účelu a zaměření:

- 1) deskové, stolní hry, stavebnice, lega a rubikové kostky;
- 2) panenky a jejich dívčí svět;
- 3) chlapecký svět hraček;
- 4) mechanické hračky s hodinovým strojkem;
- 5) svět loutek a rodinná loutková divadla;
- 6) filmové, projekční a reprodukční přístroje;
- 7) hračky výchovné a vzdělávací;
- 8) sportovní náradí a velké hračky, které dítě používá ke sportovní činnosti.

Samostatnou skupinu pak tvoří železniční hračky.

4.1.1. Deskové a stolní hry, stavebnice, lega a rubikové kostky

Tyto hry jsou označovány jako hry pro obě pohlaví. Deskové hry provázejí lidstvo již více než 5000 let. Nejstarší deskové hry se objevují v Egyptě, Řecku a Římě, k nám se pak dostávají za křížových výprav. Už J. A. Komenský pochopil účinek deskových a společenských her, a tak je prosazoval. Mezi nejoblíbenější patřily šachy a vrhcáby. V současné době se pak dostávají společenské hry opět do povědomí a stávají se oblíbenými. Od nejznámějších, jako je Člověče, nezlob se, přes Sázky a dostihy, až po nejznámější Monopoly. (Darbyshire, 1999)

V roce 1840 se objevují první dřevěné kostky na hraní. Vymyslel je německý pedagog Fridrich Froebel, zakladatel Kindergarten. V roce 1884 se na trhu objevují kostky kamenné. Ty vytvořili bratři Lilienthalové. Svůj nápad prodali podnikateli F. A. Richterovi a začala výroba stavebnic, které jsou na trhu dodnes. V rychlém sledu pak následují různé typy stavebnic nejen dřevěných, ale i konstruktivních a převážně kovových. Dřevěná stavebnice se dostává do popředí v roce 1922, a to pod jménem

Archimédes. Společně s kovovou stavebnicí Edison ji vyráběl Ladislav Veselý do roku 1948 Stavebnice lego, kterou najdeme snad v každé domácnosti. Tato stavebnice je spojena se jménem Olega Godtfreda Kirka Christiansena a jeho syna. Ti vyráběli dřevěné hračky a stavebnice. V roce 1949 pak přišel Godtfred s návrhem převratné stavebnice s využitím plastu. Její kostičky šlo spojovat pomocí plastových výstupků. Stavebnice měla ještě mnoho nedostatků, ale v roce 1957 došlo k radikálnímu přetvoření systému kostek. Firma, která byla pouze malý rodinný podnik, okamžitě narostla do mamutích rozměrů. Kostky byly později doplněny o různé postavičky a spousty dalšího kompatibilního materiálu, takže z Lega pak šlo postavit víceméně cokoliv. V roce 1983 navíc vznikly kostky Lego Duplo, které byly přizpůsobeny i dětem mladšího věku. (Darbyshire, 1999)

Rubikova kostka je mechanický hlavolam, který byl hitem 70. a 80. let 20. století. Byl vynalezen maďarským sochařem jménem Erno Rubik. Kostka byla užívána jako učební pomůcka pro trojrozměrnou vizualizaci. Dne 30. 1. 1975 byla patentována jako Magická kostka, zaplavila celý svět, a to v různých velikostech a tvarech. Nejznámější je kostka 3x3x3 se šesti různými barvami. Koncem roku 1979 převzala pak distribuci firma Ideal Toy a navrhla název Rubikova kostka. Dnes existují nejen krychle ale i různé jiné tvary. Dodnes se pořádají soutěže a mezinárodní šampionáty. (Darbyshire, 1999)

4.1.2. Dívčí svět a panenky

V 17. a 18. století se kromě panenek vyřezávaných ze dřeva začaly vyrábět i panenky lité z vosku. Už v této době byla v Německu vyrobena panenka, která mrkala očima, a z jejích útrob se při pohybu ozýval zvuk podobný dětskému pláči. V roce 1737 byla pak v Paříži představena první chodící panna. Toto vše však bylo zapomenuto - v roce 1810 se pak objevuje další inovace. Hlavičky panenek se vyrábí z rozemleté papírové hmoty, tzv. papírmašé. V polovině 19. století se začal používat i ohebný kloub a panenky začaly pohybovat končetinami. Druhá polovina 19. století byla označována jako zlatý věk panenek. Objevují se nové materiály jako např. biskvitový porcelán, guma či celuloid. Na přelomu 19. a 20. století přicházejí panenky jako kopie nemluvňat, tzv. baby doll. Avšak první světová válka znamenala pro evropské výrobce absolutní krach. Začínají se ozývat výrobci z USA a ve 20. letech se opět objevují mrkácí panny s výraznými řasami. Na panenkách se objevují detaily, jako jsou pootevřená ústa, bílé

zoubky, nehty nebo dolíčky ve tvářích. Po druhé světové válce se objevují další materiály pro výrobu, a to umělá hmota a vinyl. Panenky se pak mohly díky vinylu koupat. V druhé polovině 20. století se pak začínají vyrábět panenky se zabudovaným elektrickým mechanismem. Ten přehrával zvukovou smyčku. (Darbyshire, 1999)

Panenky znázorňují malé dítě. Všechny byly spíše pomůckami pro dívky, na nichž se učily role matek. V chudých rodinách většinou panenku vyrobil tatínek ze dřeva, v bohatších rodinách si pak mohli dovolit koupit panenku i s příslušenstvím. Proto k panenkám vždy patřilo celé vybavení, které znázorňovalo miniatury skutečné domácnosti, včetně potřeb pro miminka. Dříve to byly pouze dřevěné nebo hadrové panenky. Později, a to od 18. století se k nám začaly dovážet panenky kloubové, s pohyblivými údy, namalovanými vlasy. Tělíčka kloubových panenek byla dřevěná či sádrová, a hlavičky byly z porcelánu. V 19. století se pak u nás začínají objevovat panenky, které vypadají jako miminka. Panenky, ale i jejich oblečky, jsou stopou odkud a z jaké doby pochází. Některé panenky se daly koupit s oblečením, ale některé měly oblečení naznačeno na těle. Oblečení se šilo většinou ručně ze zbytků látek. Existují panenky, které mají miniatury dobových kostýmů. Tyto kostýmy se šily v dílnách, které se zabývaly spíše výrobou kopií a modelů než hraček. (Darbyshire, 1999)

Doplňky a celé příslušenství pro nejmenší byly a stále jsou vyhledávanou hračkou. Jedná se například o zmenšeniny nádobí, sporáků, různých kuchyňských přístrojů a v dnešní době nesmíme zapomenout na pračky, myčky, sušičky a různé roboty. Vše je upraveno tak, aby se s tím děti učily pracovat a pochopily, jak přístroje v domácnostech fungují. Nesmíme zapomínat na dětské pokojíčky či ložnice. Vše samozřejmě v miniaturách, které jsou přesnými kopiemi originálu. Nejslavnější domeček pro panenky představil Josef Gočár, který byl architekt, ale také navrhoval například šperky. Jeho slavný domeček – vilka, byl vybaven kuchyní, ložnicí, koupelnou, obývacím pokojem a schodištěm, které vedlo na terasu s tenisovým kurtem a bazénem. (Darbyshire, 1999)

Velice oblíbené byly panenky Marbulínek a Lucinka, dva neposední sourozenci, jejichž příběhy vycházejí ve veršovaných textech s barevnými obrázky. Lucinka byla panenka s porcelánovou hlavou a dřevěným kloubovým tělem a Marbulínek měl tělo látkové a hlavu z papírmaše.

Panenka Hauzírnice byla podomní obchodnice. Tato panenka je názornou ukázkou běžné postavy dřívější doby. Její vytvoření bylo poctou k tomuto povolání. Byly to podomní obchodnice, které dodávaly do domácností malé hračky, šicí a domácí potřeby. Panenka představuje dospělou ženu s vážným obličejem. Její hlava je z papírmašé s pevně vsazenými skleněnými očima s jednoduchým látkovým tělem. (Darbyshire, 1999)

4.1.3. Chlapecký svět hraček

Neodmyslitelnou součástí nejen chlapeckého světa jsou koně. Ať už je to kůň pod sedlem, tažný nebo koně pod kapotou. Kůň patří k oblíbeným hračkám již od nepaměti. Každý chlapec toužil po houpacím koni nebo po koňské hlavě, která byla doplněna tyčkou, dříve byl pro chlapce nedílnou součástí života. Byl to nejžádanější dar. Dítě se do role jezdce vžívalo stejně jako dnešní děti, které se prohánějí v autíčkách. (Darbyshire, 1999)

Vojáci, zbraně a válečné bitvy. Modely vojáků se objevily již v 17. stol. v Norimberku. Byly to však ploché verze, malované i bez kresby. Objevovaly se i papírové verze na velkých kartonech, patřili k nejlevnějším na trhu. Jako hračka byli cínoví vojáci nepopulárnější v 19. století. K celé sestavě patřil nejen hrad, většinou papírový, ale celé sady vojáků pěšců, jezdců včetně koní a povozů, ale patřily sem i zbraně a kanóny. Později, a to po druhé světové válce, se začaly prodávat kopie válečných strojů, jako byly tanky, letouny, vrtulníky, vojenské motorčky, jeepy a jiné. (Darbyshire, 1999)

4.1.4. Mechanické hračky

Mezi první hračky patří miniatury prvních aut a letadel. Vzápětí se objevují první autodráhy, které se rok od roku zdokonalují. Avšak až v 50. letech se autodráhy přeměnily do podoby, kterou známe dnes. U dráhy se objevují reostatové ovladače, které umožňují regulaci rychlosti autíček. V roce 1968 se začaly autodráhy vyrábět v ČSR, ale hitem se u nás staly až v 70. a 80. letech 20. století. U většiny mechanických hraček byl zdrojem pohybu hodinový strojek. Byl o dost jednodušší než strojek do hodin, šlo pouze o svinutou pružinku, která fungovala na základě natahovacího zařízení. Proto se těmto hračkám říkalo, že mají pružinový pohon. (Darbyshire, 1999)

4.1.5. Svět loutek a rodinná domácí divadélka

Nikde ve světě nebylo loutkové divadlo tak oblíbené jako v Čechách. Nejrozšířenější a nejnámější byla divadélka Mikoláše Alše, které sám autor ilustroval. Na trhu však byla dostupná divadélka pro každého. Daly se koupit nejen doplňky, ale i předlohy a kulisy. Nejvýznamnějším producentem byla firma Jana a Elišky Králových s ochrannou známkou JEKA. (Darbyshire, 1999)

4.1.6. Filmové, projekční a reprodukční přístroje

Zde nalezneme kopie strojů a přístrojů z filmového světa. Když v roce 1895 bratři Lummiové použili svůj první přístroj na promítání obrázků, tak se během krátké doby objevil i jako hračka. Určitě si každý z nás pamatuje tzv. promítačky. Konstrukčně velice jednoduché bakelitové a později plastové přístroje k promítání. (Darbyshire, 1999)

4.1.7. Vzdělávací a výchovné hračky

Tyto hračky měly za úkol nejen vzdělávat, ale hlavně rozvíjet mysl a děti připravovat na budoucí život. U dívek byla jemná motorika rozvíjena navlékáním korálků, vystřihováním papírových panenek včetně oblečků, různými barevnými mozaikami a šitím na papír. U chlapců pak byla hra zaměřena na zručnost pomocí konstruktivních stavebnic a her s nářadím. S rozvojem hračky a samozřejmě i s dobou, přichází výchovné hračky kreativní a naučné. Patří sem modelíny, plastelíny, vystřihovací a slepované modely, hry prohlubující matematické představy a jazykové znalosti, interaktivní knihy, hlavolamy, soubory her, kinetický písek, puzzle, dřevěné vkládačky, pěnové koberce, a mnoho dalších. (Mišurcová et. al., 1980)

4.1.8. Sportovní hračky a náčiní

Každý z nás měl doma míč či švihadlo. Nedílnou součástí dětského světa jsou i kola, koloběžky, odrážedla, tříkolky a čtyřkolky. Do této skupiny můžeme v dnešní moderní době zahrnout kolečkové brusle, skateboardy, electroboardy. A neposlední řadě pak lyže, sáňky, boby a snowboardy. Každý sport si najde v hračkách své zastání. Ať už jde o hokej, fotbal, tenis, volejbal, ale i individuální sporty, mezi které zařadíme mažoretky, gymnastiku a jiné. (Darbyshire, Praha, 1999)

4.1.9. Železniční hračky

Samostatnou část pak tvoří modely železničního pravěku. Byly to spíše malé stroje, které jejich vynálezce zmenšil, aby vyzkoušel, jak budou fungovat. První funkční model vyrobil William Murdock. Byla to zmenšenina parního stroje na dřevěném tříkolovém podvozku. Přímou předlohou proslulé lokomotivy Catch me, who can, byl až třetí model, kde byl patent vydán Trevithickovi a Vivienovi. Nejznámějším Trevithickyho modelem byla Penn – y- Darranská lokomotiva, kterou pak postavil skutečně. Modely železničních vozidel byly spíše propagační. Byly nabízeny všem potenciálním zákazníkům. První zmínky o vláčku jako hračce jsou již v 18. století. Katalog z roku 1845 je toho důkazem. Zachovaný originál vlakové soupravy z tohoto katalogu, byl objeven ve sbírce vévody z Athollu na skotském zámku Blair-Castle. U nás byla nejrozšířenější výroba v Krušnohoří, bohužel se mnoho věcí nedochovalo, ani obrázky ani věci do sbírky. Železnice a její doplňky se v Krušných Horách začaly vyrábět až v 70. letech minulého století. Začínalo se dřevěnými vláčky s nahnutými koleji, po kterých vlak jezdil vlastní tíží, s doplňky jako byly vagónky, nádraží, zvířátka, lidé a různé druhy zboží převážené vlakem. Výrobu dřevěných železnic vystřídal až plast, a to po druhé světové válce. Nejvýznamnějším výrobcem u nás byl Schwanet v Albrechticích. Naproti tomu v Anglii byly vláčky opravdu jako věrné kopie, včetně parního pohonu. Byly to tzv. kobercové vláčky. (Losos, 2006)

Dále však byly vyvíjeny a užívány i jiné pohony. Teplovzdušný pohon, pohon pérovými stroji, pružinový pohon, elektrický pohon. A tím se dostáváme k první elektrické vlakové dráze. V roce 1847 sestrojil svou první elektrickou lokomotivu Moses G. Farmer. Vývoj šel tak rychle, že v roce 1882 byla nabízena elektrická hračková železnice na veletrhu v Bavorsku. V roce 1930 uvedly americké firmy na trh dvojkolejnicový systém, napájený stejnosměrným proudem, to ale bylo v Evropě zatím neznámé. (Losos, 2006)

Většina výrobců kolejových systémů, zůstávala u dutých kolejových modelů, které měly pouze naznačeny pražce a koleje. Až firma Märklin uvedla v roce 1932 skutečné modelové kolejnice. Vše šlo kupředu, tudíž i vývoj architektury. Výrobci se začali věnovat i nádražím a všem nádražním budovám. Neopomněli ani na první záchodky. Přichází i zkulturnování cest, staví se nové tunely, hradní zříceniny a osvětlují se

kolejiště. Nádraží se doplňují o lavičky, zábradlí a stromy. Začínají se objevovat návěstidla, semaforey a vše, co se týká bezpečné jízdy. Snad ve všech zemích světa se nachází někdo, kdo se zabývá výrobou železnic a vláček. U nás v republice se zahájila výroba roku 1930 ve firmě Heller a Schiller. V roce 1935 byla nejpoblárnější firma na výrobu železničních hraček jménem Inventor. V roce 1940 byla výroba díky nedostatku veškerého materiálu ukončena. Obnovena pak byla v roce 1947, avšak pouze do roku 1968, kdy byla definitivně zrušena. V roce 1991 pak byla pražskou firmou ETS opět zahájena výroba pseudomodelů. (Losos, 2006)

4.2. Rozdělní dle užitého materiálu

Díky užitému materiálu se dodnes dochovaly pouze torza hraček z kamene či bronzu. Dřevo, sláma, hlína a jiné přírodniny jsou dávno v zemi zapomnění a dochoávají se pouze v dílech psaných či malovaných. (Darbyshire, 1999)

4.2.1. Dřevěné hračky

Nejdokonalejší a nejrozšířenější typ lidové tvorby vůbec. Byl to nejlacinější a nejpřístupnější materiál. Dřevěná hračka je součástí lidového umění. Je v ní uloženo nepřeborné bohatství z lidového tvoření. Dřevěné hračky byly vyráběny hlavně doma. Později až vznikla řemeslná výroba hraček, která byla obohacena malováním a vypalováním. (Knápek & Titěra, 2002)

4.2.2. Hliněné hračky

Výhodou tohoto materiálu bylo to, že ke zpracování nebylo potřeba dalších nástrojů. Stačily šikovné ruce, aby se z malé hliněné hromádky stal ptáček, koník či jiné zvíře. Hrnčířské zboží bylo dochováno dodnes, i když působením vlhkosti mohlo ztratit barvu nebo polevu. Z pálené hlíny vznikaly první stavebnice. Firma TEGOLA uvedla na trh tuto stavebnici v roce 1940. Stavebnice byla vybavena podrobným popisem, který obsahoval nákres, podle kterého se stavěl půdorys jednotlivých podlaží. Vypalované cihličky mají profil připomínající dnešní lego. (Darbyshire, 1999)

4.2.3. Kamenné hračky

Kamenná stavebnice Anker, vyráběná z drceného kamene lisovaného s lněným olejem. Později pak z křídý, písku a lněného oleje. Friederich Richter pak ve své továrně vyráběl přes 1200 tvarů kamenů a tak vznikl základní a rozvětvený systém stavebnic.

Tato stavebnice se přestala vyrábět roku 1963. Byla vytlačena výrobou stavebnic z plastů. Později díky partě nadšenců z Vídně, byla znovu zahájena a od roku 2005 byla kamenná stavebnice dostupná i českým dětem pod názvem ANCHOR. (Darbyshire, 1999)

4.2.4. Hadrové hračky a plyšové hračky

Tyto hračky byly výhradním výtvořem žen. Z tohoto materiálu byly tvořeny hlavně panenky a babky. Dost často si díky měkkému, ohebnému a dostupnému materiálu vyráběly děti hračky samy. Hadrové panenky jsou vlastně nejdokonalejší hračkou vyrobenou dětskou rukou. V současné době se obliba hadrových hraček zvyšuje. Jsou to nejen panenky, ale i zvířátka či jiné postavy z dětského světa. Dají se vyplnit různými materiály, jako jsou vata, látky, piliny ale i semena, luštěniny a pecky. Tyto výplně najdeme i v hračkách plyšových (Darbyshire, 1999). Knápek & Titěra (2002) uvádějí, že první plyšová hračka byla vytvořena v Německu v 19. století, ale boom nastal v roce 1903, kdy Theodore Roosevelt odmítá zastřelit malé černé mládě medvěda. Tento příběh dojal Michtona, který tak oslovil svou ženu, aby medvídku ušila a vystavil je ve svém obchodě v Brooklynu s velkou cedulí „Teddy Roosevelt – ochránce medvídků“. V tu chvíli se zájem o plyšové medvídky zvedl natolik, že Michton v roce 1903 zahájil jejich výrobu a požádal prezidenta, zda by medvídek mohl nosit jeho jméno. Ten souhlasil, ale pod podmínkou, že toto jméno budou smět užívat všichni výrobci. Tak vznikl medvídek Teddy. Druhá světová válka však přivedla útlum do všech firem a ani zde to nebylo jinak. Avšak plyšové hračky prožívají v 50. letech 20. století velkolepý návrat. (Knápek & Titěra, 2002)

V dnešní době nejsou plyšové hračky pouze medvídci. Jsou to různá zvířátka, ale i postavy z pohádek, či oblíbené napodobeniny hraček.

4.2.5. Hračky ze slámy a šustí

Materiál, který můžeme najít v každé venkovské domácnosti. Ze začátku bylo, šustí využíváno k výrobě panenek, v dnešní době slouží hlavně k výrobě slaměných ozdob.

4.2.6. Plechové a kovové hračky

Plechové hračky se začaly vyrábět v 19. století. Mezi dochované artefakty patří autíčka, parníky, figurky lidí a zvířat. Většina těchto hraček byla poháněna hodinovým

strojkem. Dnes už jsou vybaveny elektromotorky na pohon baterii. (Knápek & Titěra, 2002)

4.2.7. Plastové hračky

Plasty se začaly k výrobě hraček užívat až kolem roku 1950. Byly to převážně hračky pro nejmenší. Jsou lehké, snadno omyvatelné, barevné a cenově dostupné. Do této skupiny řadíme i hračky vyrobené z umělé hmoty.

Ve 20. století je nejvíce používaný materiál k výrobě hraček plast, uměla hmota, papír, kov, plyš, látky a dřevo. Největší důraz se klade na snadnou hygienu. Kvalitní hračky jsou testovány, aby vydržely i drsné zacházení našich nejmenších. Všechny hračky jsou označeny věkovou hranicí i složením materiálu. (Knápek & Titěra, 2002)

II Praktická část

5. CÍL PRÁCE A VÝZKUMNÉ OTÁZKY

5.1. Cíl praktické části

Mým cílem bylo poukázat na konkrétní hračky a typy a druhy her, které byly oblíbené u dotazovaných respondentů v období jejich předškolního věku, na důvody výběru a obliby těchto hraček a her, a v neposlední řadě jsem se také zaměřila na ty hračky, které byly pro mnohé respondenty nesplněným přáním. Pro tento výzkum jsem použila dotazníkovou metodu a následné rozhovory.

5.2. Výzkumné otázky

Výzkumná otázka č. 1: S jakými hračkami si komunikační partneři v dětství hráli, jaká byla jejich nejoblíbenější hračka?

Výzkumná otázka č. 2: Jaké hračky byly v určitém období oblíbené?

Výzkumná otázka č. 3: Po kterých hračkách děti toužily? Jaké byly podle nich důvody oblíbenosti této hračky nebo touhy po této hračce, proč se jim hra s ní líbila?

6. METODIKA

6.1. Použité metody a techniky

V této bakalářské práci byl uplatněn smíšený výzkum. Při jeho realizaci jsem využila následujících technik:

- analýza odborné literatury;
- rozhovor s komunikačními partnery;
- dotazníkové šetření.

Na základě analýzy odborné literatury byla vytvořena teoretická část bakalářské práce.

Rozhovor a dotazník se skládal z 13 otázek, na které komunikační partneři odpovídali. Využity byly dvě varianty dotazníku. V první odpovídali respondenti za sebe a v druhé odpovídali za své děti.

V rámci dotazníkového výzkumného šetření bylo pokládáno 13 otázek. Oba dotazníky byly rozděleny do věkových skupin. Pro rodiče, kteří vypovídali o hračkách svých dětí, byly rozděleny do 5 věkových skupin (3 – 20, 21 – 40, 41 – 60, 61 – 80, 81 a více). Pro respondenty, kteří vypovídali o svých hračkách, byly rozděleny do 4 věkových skupin (3 – 20, 21 – 40, 41 – 60, 61 a více).

Rozhovor byl strukturovaný, otázky byly pokládány dle dotazníku. V této chvíli jsem zvolila rozhovor z důvodu věku oslovených. Většinu z nich jsem navštívila, pouze u dvou byl rozhovor veden po telefonu.

Sběr dotazníků a rozhovory probíhaly v časovém úseku: prosinec 2019 – leden 2020. Dotazníků bylo vyplněno 169 a rozhovorů uskutečněno 8. Dotazníky jsou vloženy do přílohy č. 1 Dotazníky.

6.2. Charakteristika výzkumného souboru

Dotazníky byly rozdány v mém okolí, rodině, v mateřské škole. Z 220 rozdaných dotazníků se vrátilo 169. Výzkumný soubor se skládá z pěti skupin:

1. 45 respondentů, kteří popisují hračky v období 2000- 2017;

2. 71 respondentů, kteří popisují hračky v období r. 1980 – 2000;
3. 47 respondentů, kteří popisují hračky v období r. 1960 – 1980;
4. 6 respondentů, kteří popisují hračky v období 1940-1960;
5. 8 respondentů, kteří popisují hračky v období před rokem 1940. V tomto případě byl veden rozhovor s 8 komunikačními partnery.

7. VÝSLEDKY

Konkrétní odpovědi respondentů jsou vždy vyjádřeny v příslušných tabulkách, tyto tabulky jsou východiskem pro vyvození závěrů přímo souvisejících s daným výzkumným šetřením. Zpracování výsledků výzkumu je odvozeno od klasifikace skupin hraček dle Darbyshira, uvedených v teoretické části. Ten rozdělil hračky do osmi skupin, já však, v této práci využila pouze sedm skupin.

7.1. Hračky předškolních dětí v období r. 2000 – 2017

V současné době je výzkumnému souboru 3-20 let. Odpovědi respondentů jsou vyjádřeny ve 2 tabulkách. Tabulka č. 1 uvádí odpovědi respondentů o jejich vlastních hračkách, jedná se o 6 dětí a mladých lidí. Tabulka č. 2 uvádí odpovědi 39 rodičů o hračkách jejich předškolních dětí v tomto období.

7.1.1. Tabulka číslo 1

věk	pohlaví	oblíbená hračka	touha po hračce	vyrobená hračka
3 - 20	muž	Pogy	Mončičák	prak
3 - 20	muž	autodráha	lego	loutky
3 - 20	muž	dinosauři	vojáčci	0
3 - 20	muž	vojáčci	vláček	vláček
3 - 20	žena	vojáčci	autodráha	0
3 - 20	žena	letadlo	auto na ovládání	káča

7.1.2. Tabulka číslo 2

věk	Pohlaví	oblíbená hračka	vytoužená hračka	vyrobená hračka
3 - 20	Žena	houpací koník	motiv koně	háčkované oblečky
3 - 20	Žena	panenky babyborn	vybavení k panence	oblečení k Barbie
3 - 20	Žena	plyšový pes	Barbie	0
3 - 20	Žena	pokémon	traktor	0
3 - 20	žena	kočárek	kolo	0
3 - 20	žena	kolo	kolo	houpačka
3 - 20	žena	panenka Locika	vše	0

3 - 20	žena	lego	little pet shop	plyšák
3 - 20	žena	plyšové koně	statek pro koně	0
3 - 20	žena	panenka	kočárek	0
3 - 20	žena	ledové království	ledové království	0
3 - 20	žena	Mončičák	Barbie	zahradní domek
3 - 20	žena	plyšový medvěd	babyborn	dům pro panenky
3 - 20	žena	lego	farma	0
3 - 20	žena	kolo	chodící pes	0
3 - 20	žena	plyšový pes	panenka	houpačka
3 - 20	žena	tlapková patrola	tlapková patrola	prak
3 - 20	žena	plyšový medvěd	stavebnice	0
3 - 20	žena	panenka	vše	obrázková knížka
3 - 20	žena	ledové království	el.koloběžka	0
3 - 20	žena	domeček pro panenky	Barbie	0
3 - 20	muž	auta	kostky	pexeso
3 - 20	muž	auto	pistolka	terč
3 - 20	muž	Plyšový medvěd	žralok	dřevěné letadlo
3 - 20	muž	plastová zvířátka	motokára	0
3 - 20	muž	lego	lego	0
3 - 20	muž	lego	skateboard	0
3 - 20	muž	lego	šlapací autíčko	0
3 - 20	muž	auto na DO	auta	0
3 - 20	muž	plyšák - Micky Mause	auto na DO	0
3 - 20	muž	lego	mašinky	dřevěný meč
3 - 20	muž	autíčka	lego	0
3 - 20	muž	plyšová kočka	lego	0
3 - 20	muž	lego	lego	houpačka
3 - 20	muž	plyšový slon	auto na DO	Lod'
3 - 20	muž	pistole	dron	0
3 - 20	muž	transformers	x-box	0
3 - 20	muž	x-box	mobil	0
3 - 20	muž	auta	kolo	0

7.1.3. Komentář k tabulce č. 1 a č. 2

a) Deskové, stolní hry, stavebnice a rubikové kostky:

- oblíbené: pogy, lego, stavebnice,
- vytoužené: lego,
- vyrobené: 0.

- Oblíbená hra pogy je papírová, typově stolní hra, nazvána dle džusu, s jehož víčkem se hrála. Dále sem patří různé stavebnice, nejoblíbenější je lego, což jsou malé kostičky z umělé hmoty, které do sebe zapadají.

- Mezi vytoužené hračky patří lego.

- V tomto věkovém údobí nebyla tendence vyrábět vlastní stavebnice, či deskové hry.

b) Panenky a jejich dívčí svět:

- oblíbené: houpačí koník, panenky, kočárek, domeček pro panenky,
- vytoužené: příslušenství k panence, Barbie, little pet shop, statek pro koně, ledové království, farma, ledové království
- vyrobené: háčkované oblečky, oblečení pro Barbie, domeček pro panenky.

- Oblíbené panenky byly nejčastěji ty, které měly další specifické funkce, např.: pláč, smích,... Byly z různých materiálů, např.: guma, plast, látka,... Mezi oblíbené příslušenství k panenkám patřil samozřejmě kočárek a domeček pro panenky. Domeček pro panenky byl plastový v kufříku, určený pro panenku Barbie. Poslední oblíbenou hračkou v této skupině hraček je ledové království, což zahrnuje nejrozmanitější hračky a předměty, ovlivněné filmovou animovanou pohádkou, např.: panenky, věci do školy, plyšové hračky,...

- K vytouženým hračkám nejvíce patří příslušenství k panenkám a panenky samotné, které jsou díky rozkvětu firem, zabývajících se jejich výrobou, k dostání v širokém sortimentu. Např.: panenky Chu Chu, Anabell, Babyborn,... V neposlední řadě sem patří i hračky typu farma, či stáje pro koně.

- K vyrobeným hračkám v této skupině patří převážně oblečení pro panenky a jejich příslušenství jako je např.: domeček pro panenky, v tomto případě dřevěný.

c) Chlapecký svět hraček:

- oblíbené: autodráha, dinosauři, vojáčky, letadlo, tlaková patrola, auto na dálkové ovládání, transformers,
  - vytoužené: vojáčky, vláček, auto na ovládání, traktor, pistolky, mašinky,
  - vyrobené: prak, vláček, káča, terč, dřevěné letadlo, dřevěný meč.
- K oblíbeným hračkám v chlapeckém světě patří převážně auta a auta na dálkové ovládání. Nesmíme, opomenou letadla, či vojáčky, které byli spojeni s vojenskou tematikou. Dále pak dinosauři, kteří zastupují svět z minulosti a naopak transformers, kteří přicházejí z budoucnosti. K poslední oblíbené hračce v této skupině patří tlaková patrola, což zahrnuje předměty a hračky ovlivněné seriálovou animovanou pohádkou.
  - K vytouženým hračkám v této skupině patří převážně auta, vláčky, ... Většinou jsou tato přání spjata s citovou vazbou či výchovou v rodině.
  - K vyrobeným hračkám přikládají ruce většinou tátové či dědečkové. Jde o dřevěné, vyřezávané napodobeniny skutečných zbraní či dopravních prostředků.

d) Mechanické hračky s hodinovým strojkem:

- oblíbené: auta na setrvačnick,
  - vytoužené: 0,
  - vyrobené: 0.
- V této skupině hraček se objevila hračka pouze v oblíbených, a to auto na setrvačnick. Tyto hračky v tomto časovém údobí nahradili hračky na dálkové ovládání.

e) Svět loutek a rodinná loutková divadla:

- oblíbená: 0,
  - vytoužená: 0,
  - vyrobené: loutky.
- Hračky v této skupině nahradily mediální prostředky. Ve vyrobených hračkách nám zůstávají loutky, které mají pro respondenta emocionální hodnotu.

f) Hračky výchovné a vzdělávací:

- oblíbené: plastová zvířátka,
- vytoužené: kostky,
- vyrobené: obrázková knížka, pexeso.

- V této skupině jsou zařazena plastová zvířátka, která by mohla být i v dívčím či chlapeckém světě. Zde jsou ale zařazeny jako vzdělávací předměty.
- K vytouženým hračkám patří kostky, se kterými si dotazovaný hrál v mateřské škole.
- K vyrobeným hračkám patří obrázková kniha, která byla vyrobena z látky. Na jejích stranách lze plnit úkoly, aniž by byla poškozena. Byla vyrobena hlavně pro procvičování jemné motoriky. Poslední vyrobenou hračkou je pexeso, které bylo vyrobeno hlavně pro rozvoj vnímání, pozorování a paměť.

g) Sportovní nářadí a velké hračky, které dítě používá ke sportovní činnosti:

- oblíbené: kolo,
- vytoužené: kolo, elektrická koloběžka, motokára, skateboard, šlapací autíčko,
- vyrobené: houpačka, zahradní domek, loď.
- Mezi oblíbené hračky v této skupině hraček patří kolo.
- U vytoužených hraček najdeme nejen kolo, ale patří sem i koloběžka, motokára,... Důvodem touhy po těchto hračkách jsou spolužáci, kteří tyto hračky vlastní.
- Vyrobené hračky v této skupině jsou hračky většího typu použitelné na zahradě.

Mezi hračky dle rozdělení Darbyshira nezařaditelné patří X-box, playstation, dron, mobilní telefon a herní konzole. Toto jsou hračky převážně elektronické a jsou módním hitem 21. století. V neposlední řadě jsou to plyšové hračky, které lze zařadit do více skupin, dle jejich různorodosti. Jedná se různé druhy zvířat, či o napodobeniny pohádkových postav.

7.1.4. Shrnutí

Tabulky č. 1:

Vytouženou hračku zde dostali všichni dotazovaní. Vyrobenou hračku dostali jen 4 dotazovaní. Ale díky malému počtu odevzdaných dotazníků je výsledek dosti zkreslený.

Tabulky č. 2:

Svou vytouženou hračku dostalo 34 dotazovaných (87,2 %) z celkového počtu 39. Tudiž pak se své vytoužené hračky nedočkalo 5 lidí (12,8 %). O vyrobené hračce zde

mluvilo 15 dotazujících (38,4 %). Naopak 24 (61,6 %) odpovídajících žádnou vyrobenou hračku nemělo.

7.2. Hračky předškolních dětí v období r. 1980 - 2000

V současné době je výzkumnému souboru 21 – 40 let, výsledky jsou rozděleny do 2 tabulek. Číslo 3 je tabulka, kde odpovídali respondenti sami za sebe, a to 36 lidí. A v tabulce číslo 4 odpovídalo 35 respondentů za své děti.

Jde o léta 1980 – 2000. Tady byly odpovědi mnohem pestřejší. Komunikační partneři vzpomínali a popisovali hračky, na které už dávno skoro zapomněli. Věková skupina je ale rozsáhlá, tudíž i hračky by se daly už pouze pozorováním rozdělit na dvě generace. V tabulce dělím pouze na pohlaví, jelikož přesné roky narození nevím.

7.2.1. Tabulka číslo 3:

věk	Pohlaví	oblíbená hračky	touha po hračce	vyrobená hračka
21 - 40	žena	lego	Zážitky	0
21 - 40	žena	cheva	Barbie	maňásek
21 - 40	žena	Barbie	vybavení pro panenky	houpací koník
21 - 40	žena	plyšový medvěd	panenka Anabell	papírové divadlo
21 - 40	žena	Barbie	Barbie	pletená panenka
21 - 40	žena	panenka	panenka Chuchu	meč
21 - 40	žena	Barbie	mimi (panenka)	plyšový drak
21 - 40	žena	panenka	0	0
21 - 40	žena	plyšový tygr	Barbie	prak
21 - 40	žena	panenka	Barbie	maňásci
21 - 40	žena	plyšová opice	velká panna	0
21 - 40	žena	autodráha	mimi (panenka)	dřevěná hračky
21 - 40	žena	Barbie	tamagotchi	0
21 - 40	žena	plyšový medvěd	Barbie	domeček pro panenky
21 - 40	muž	sport	nákladní a zemědělské stroje Bruder	prak
21 - 40	muž	tank na baterie	auto na DO	samostříl
21 - 40	muž	lego	míč	0
21 - 40	muž	igračci	ninja želva	puška

21 - 40	muž	PS vita	playstation 2	0
21 - 40	muž	jojo	0	0
21 - 40	muž	hokejové kartičky	hra NHL	0
21 - 40	muž	koloběžka	0	prak
21 - 40	muž	stolní hry	auto na ovládání	0
21 - 40	muž	traktory	Merkur	0
21 - 40	muž	klacky	pokémon	0
21 - 40	muž	pistole kuličková	0	člun s motorem
21 - 40	muž	tatra 815	autodráha	0
21 - 40	muž	hokejka a míč	herní konzole na tv	0
21 - 40	muž	lego	počítat	0
21 - 40	muž	autíčka	šlapací auto	dřevěná tatra
21 - 40	muž	míč	lego	0
21 - 40	muž	tatra 815	autobus na DO	zvonek
21 - 40	muž	autodráha	vláčkodráha	motokára
21 - 40	muž	auto na DO	playstation 1	0
21 - 40	muž	lego	lego	pistole
21 - 40	muž	vojáčky	0	0

7.2.2. Tabulka číslo 4

věk	pohlaví	oblíbená hračka	vytoužená hračka	vyrobená hračka
21 - 40	žena	Barbie	Barbie	0
21 - 40	žena	Barbie	Barbie	0
21 - 40	žena	panenka Chuchu	panenky	0
21 - 40	žena	panenka Babyborn	zvíře	0
21 - 40	žena	plyšový pes	panenky	0
21 - 40	žena	plyšový pes	Barbie	0
21 - 40	žena	kočárek s panenkou	Barbie	0
21 - 40	žena	pastelky	tamagotchi	0
21 - 40	žena	Barbie	panenka	0
21 - 40	žena	lego	Carcansone	oblečky pro panenky
21 - 40	žena	puzzle	kolo	plyšové zvířátko
21 - 40	žena	domeček pro panenky	kolečkové brusle	pletené oblečky
21 - 40	žena	panenka + kočárek	mluvicí panenka	0

21 - 40	žena	auto	auto	0
21 - 40	žena	panenka Chuchu	po všem	0
21 - 40	žena	plyšová kočka	panenka	0
21 - 40	žena	knihy	Barbie	0
21 - 40	muž	lego	auto na ovládání	0
21 - 40	muž	RC model	počítač	0
21 - 40	muž	traktor	motokára	0
21 - 40	muž	kuličková pistole	lego	0
21 - 40	muž	traktor	pistole na kuličky	0
21 - 40	muž	panenka Chuchu	0	0
21 - 40	muž	lego	počítač	0
21 - 40	muž	auto	pokladna	dřevěný vláček
21 - 40	muž	lego	0	pistolka
21 - 40	muž	vojáči	lego	luk a šíp
21 - 40	muž	Cheva	auto na DO	0
21 - 40	muž	lego	0	0
21 - 40	muž	RC modely aut	transformace	0
21 - 40	muž	motorky	počítač	0
21 - 40	muž	Hotwheels	dinosauři	0
21 - 40	muž	velká prac.auta	popelář	0
21 - 40	muž	Cheva	počítač	0
21 - 40	muž	Počítač	počítačové hry	0

7.2.3. Komentáře k tabulce č. 3 a č. 4

a) Deskové, stolní hry, stavebnice a rubikova kostka:

- oblíbené: lego, cheva, igráči, stolní hry, Carcansone,
- vytoužené: merkur,
- vyrobené: 0.

- Mezi oblíbené hry v této skupině hraček patří hry stolní, jako jsou např.: Člověče, nezlob se, šachy, dáma,... Mezi nejoblíbenější stavebnice pak v této skupině patří lego. Podobnou stavebnicí je i cheva. Obě jsou založeny na principu spojování. Zde pak přichází možnost úniku od reality. Zde jsou zařazeni i igráči.

- Jako vytouženou hračku zde nalezneme stavebnici Merkur. Stavebnice kde se užívají šroubky a matice, je založena na manuální zručnosti, rozvíjí se zde jemná motorika.
- V tomto věkovém údobí nebyla tendence vyrábět vlastní deskové hry či stavebnice.

b) Panenky a jejich dívčí svět:

- oblíbené: Barbie, panenka, kočárek s panenkou, domeček pro panenky,
- vytoužené: Barbie, vybavení pro panenky, panenka,
- vyrobené: houpací koník, pletená panenka, domeček pro panenky, oblečky pro panenky.
- K oblíbeným panenkám patří převážně ty, které mají specifické funkce jako je pláč, smích,... mezi oblíbená příslušenství patří kočárky, domečky pro panenky.
- K vytouženým hračkám v této skupině hraček patří nejen panenky a panenky Barbie, ale hlavně vybavení pro panenky. To zahrnuje nejen vybavení v domácnosti, jako jsou pračka a jiné, ale jde hlavně o příslušenství, do kterého patří lahvička, nočník či dudlík.
- K vyrobeným hračkám patří hlavně oblečení nebo módní doplňky. Zde se zapojuje i kreativita tatínků, kteří vytváří domečky pro panenky nebo houpacího koně.

c) Chlapecký svět hraček:

- oblíbené: autodráha, tank na baterie, auto na dálkové ovládání, traktory, kuličková pistole, autobus na dálkové ovládání, vojáčky, auto, RC model, motorky, Hotwheels,
- vytoužené: nákladní a zemědělské stroje Bruder, auto dálkové ovládání, autodráha, vláčkodráha, auto, transformers, dinosauři,
- vyrobené: meč, prak, samostříl, puška, dřevěný vláček, luk a šíp.
- Oblíbená jsou auta či dopravní prostředky různých druhů, barev a velikostí. Nejoblíbenější však jsou auta na dálkové ovládání a autodráhy. Objevili se zde i RC modely, které jsou nejen na dálková ovládání, ale dá se zde upravovat i vzhled auta.
- Mezi vytoužené hračky patří hlavně ty, co jsou finančně náročnější, jako jsou hračky, neboli repliky velkých strojů, od firmy Bruder. Své zastoupení zde mají

všechny druhy aut, vláčků, či autodráh. V neposlední řadě jsou zde opět dinosauři z dob minulých a transformen z dob budoucích.

- Mezi vyrobené hračky patří většinou dřevěné napodobeniny zbraní.

d) Mechanické hračky s hodinovým strojkem:

- oblíbené: autíčka na setrvačnick,
- vytoužené: 0,
- vyrobené: 0.

- Oblíbené hračky v této skupině hraček jsou pouze autíčka na setrvačnick.
- V tomto věkovém údobí děti po těchto hračkách netoužily.
- Stejně tak zde nebyly ani žádné vyrobené hračky.

e) Svět loutek a rodinná loutková divadla:

- oblíbená: 0,
- vytoužená: 0,
- vyrobené: maňásek, papírové divadlo, dřevěné hračky.

- V tomto věkovém údobí nebyla touha ani obliba v těchto hračkách.
- Pouze u vyrobené hračky se najde pár maňásků, či dřevěných hraček, které byly spjaty s citovou vazbou, z důvodu vlastnictví hraček po několik generací.

f) Hračky výchovné a vzdělávací:

- oblíbené: hokejové kartičky, pastelky, puzzle, knihy,
- vytoužené: pokladna,
- vyrobené: zvonek.

- K oblíbeným hračkám v této skupině patří sběratelské hokejové kartičky, puzzle s různými motivy, knihy nejen obrázkové.
- K vytouženým hračkám v této skupině byla zařazena pokladna v rámci matematické pregramotnosti.
- U vyrobených hraček je zde zařazen zvonek. Byl vyroben pro ukázkou fyzikálních vlastností.

g) Sportovní nářadí a velké hračky, které dítě používá ke sportovní činnosti:

- oblíbené: sport, jojo, koloběžka, hokejka a míč, míč, tatra 815, velká pracovní auta,

- vytoužené: míč, tatra 815, kolo, kolečkové brusle, motokára, popelářské auto,
- vyrobené: člun s motorem, šlapací auto, dřevěná tatra, motokára.
- U oblíbených hraček už nejde pouze o sportovní náčiní jako je kolo či koloběžka ale také o hračky na písek a na zahradu, jako jsou např.: tatra 815, velká pracovní auta,...
- Mezi vytoužené hračky patří v této skupině nejen pracovní auta na zahradu, jako jsou popeláři, ale je zde zastoupeno i sportovní náčiní, např.: kolečkové brusle, kolo nebo míč.
- V této skupině hraček byla jejich vlastnoruční výroba hojně zastoupena. Objevují se zde hračky na pohon, nejen vlastní ale i motorový.

Mezi hračky které nelze zařadit dle Darbyshira patří počítač, x-box, PS Vita, playstation, hra NHL, herní konzole. Ty jsou v této věkové skupině zastoupeny více, než ve skupině předešlé. Dále jsou zde hračky založené na digitální technologii a je to tzv. Tamagothi. Nalezneme zde ale i plyšové hračky, opět ve velkém zastoupení, či zážitky s rodinou. V jedné případě se zde objevilo i živé zvíře a klacky.

7.2.4. Shrnutí

Tabulka č. 3:

Svou vytouženou hračku dostalo 23 dotazovaných (63,9 %). 5 lidí (13,9 %) nemělo žádné touhy. Nikdy svou vytouženou hračku neobdrželo 6 dotazovaných (16,7 %) a sami si splnili svá přání 2 dotazovaní (5,5 %). U vyrobené hračky je to téměř polovina. 19 dotazovaných (52,47 %) vyrobenou hračku mělo a 17 nemělo (47,3 %).

Tabulka č. 4:

Svou vytouženou hračku dostalo v tomto věkovém rozmezí 26 dotazovaných (74,2 %). 3 odpovídající (8,6 %) neměli žádnou vytouženou hračku. 3 dotazovaní (8,6 %) ji vůbec nedostali a nakonec, opět 3 (8,6 %) si sehnali vytouženou hračku později. Vyrobenou hračku mělo pouze 6 z 35 dotazovaných (17,2 %). Zbytek respondentů, 29 (82,8 %) nemělo vůbec vyrobenou hračku nebo si to nepamatují. Myslím si, že je na tuto věkovou skupinu nečekaně vysoké.

7.3. Hračky předškolních dětí v období r. 1960 - 1980

V současné době je výzkumnému souboru 41 – 60 let. Následuje rozdělení do 2 tabulek. Číslo 5 je tabulka kde odpovídali respondenti sami za sebe a to 45 lidí. A v tabulce číslo 6 odpovídali 2 respondenti za své děti.

7.3.1. Tabulka číslo 5

věk	pohlaví	oblíbená hračka	vytoužená hračka	vyrobená hračka
41 - 60	žena	chodící panna	plyšová kočka	luk a šípy
41 - 60	žena	plyšová opice	piano	0
41 - 60	žena	panenka	0	0
41 - 60	žena	plyšový medvěd	0	0
41 - 60	žena	koloběžka	chodící panna	0
41 - 60	žena	plyšový medvěd	0	postýlka pro panenky
41 - 60	žena	pejsek na baterie	rumba koule	domeček pro panenky
41 - 60	žena	mimi (panenka)	kočárek	papírový domeček
41 - 60	žena	plyšový pes	mluvící panna	0
41 - 60	žena	panenka	kočárek	postýlku pro panenky
41 - 60	žena	plyšová opice	mluvící medvěd	kolo s volantem
41 - 60	žena	panenka	šlapací auto	prak
41 - 60	žena	kašpar	panenky	drak
41 - 60	žena	panenka a kočárek	kočárek	dřevěné hračky
41 - 60	žena	míč	dřevěná kuchyňka	výbava do kočárku
41 - 60	žena	česací panna	čůrací panna	lodička
41 - 60	žena	panenky	0	panenka
41 - 60	žena	auto na DO	česací panna	plyšový pes
41 - 60	žena	panenka	0	0
41 - 60	žena	panenka	chodící panna	0
41 - 60	žena	panenky gumové	Barbie	nábytek pro panenky
41 - 60	žena	plyšový medvěd	mrkací panna	oblečky na panenky
41 - 60	žena	panenky	pokojíček pro panenky	zámek
41 - 60	muž	míč	autodráha	pistolka
41 - 60	muž	indiáni	0	0
41 - 60	muž	luk a šíp	kolo	prak

41 - 60	muž	samostříl	auto na DO	samostříl
41 - 60	muž	písek	Matchbox	lodičky z kůry
41 - 60	muž	Merkur	autodráha	0
41 - 60	muž	lego	auto na DO	0
41 - 60	muž	kostičky	vláčky	0
41 - 60	muž	auta	auto na DO	auto se sklápěčkou
41 - 60	muž	Merkur	auto na DO	prak
41 - 60	muž	šlapací auto	Matchbox	luk a šípy
41 - 60	muž	tatra 815	autodráha	kára
41 - 60	muž	míč	auto na DO	luk a šípy
41 - 60	muž	sport	knížky	0
41 - 60	muž	auto na DO	auto na DO	složené letadlo
41 - 60	muž	tatra 148	šlapací auto	0
41 - 60	muž	el.vláček	autodráha	dřevěná stolní hra
41 - 60	muž	traktor	matchbox	zvířátka z kaštanů
41 - 60	muž	Merkur	matchbox	modely aut
41 - 60	muž	deskové hry	auto na DO	motokára
41 - 60	muž	kostky	pistole na kapsle	0
41 - 60	muž	auto na DO	portálový jeřáb	0

7.3.2. Tabulka číslo 6

věk	pohlaví	oblíbená hračka	vytoužená hračka	vyrobená hračka
41 - 60	B	merkur	prut na ryby	0
41 - 60	A	bábovičky na písek	0	oblečení pro panenky

7.3.3. komentáře

a) Deskové, stolní hry, stavebnice a rubikové kostky:

- oblíbené: Merkur, lego, deskové hry,
- vytoužené: 0,
- vyrobené: dřevěná stolní hra.

- Mezi oblíbené hračky v této skupině hraček patří Merkur. Je to stavebnice založena na principu šroubování. Dále pak lego, v menším zastoupení. Mezi oblíbené deskové hry patří soubor her např.: dáma, šachy, vrhcáby,...

- V tomto věkovém údobí nebyla v této skupině hraček žádná tužba.
- Vyrobené hračky v této skupině jsou stolní hry. V tomto případě jde o šachy a vrhcáby. Vše vyřezáno včetně šachových figurek.

b) Panenky a jejich dívčí svět:

- oblíbené: chodící panna, panenka, pejsek na baterie, česací panna,
- vytoužené: chodící panna, kočárek, mluvící panna, dřevěná kuchyňka, čůrací panna, česací panna, Barbie, pokojíček pro panenky,
- vyrobené: postýlka pro panenky, domeček pro panenky, papírový domeček, výbava do kočárku, nábytek pro panenky, oblečky na panenky, zámek.
- K nejoblíbenějším hračkám v této skupině patří panenky a panny chodící a česací. Pejsek na baterie je oblíbenou hračkou dotazované, dovezený z ciziny.
- Mezi vytoužené hračky patří opět panenky a panny chodící, česací a čůrací. Objevuje se zde i panenka Barbie, byla vytouženou hračkou dotazované, avšak zároveň nesplněným přáním. Dále pak dotazované toužily po doplňcích pro panenky. Např.: nábytek, pokojíčky, postýlka,...
- Mezi vyrobené hračky v této skupině patří výbavy pro panenky např.: nábytek, oblečení,...

c) Chlapecký svět hraček:

- oblíbené: auto na dálkové ovládání, indiáni, luk a šíp, samostříl, auto, elektrický vláček, autodráha, traktor,
- vytoužené: autodráha, matchbox, auto na dálkové ovládání, vláčky, pistole na kapsle, portálový jeřáb,
- vyrobené: luk a šípy, prak, lodička, pistolka, prak, samostříl, lodičky z kůry, auto se sklápěčkou, složené letadlo, modely aut.
- K nejoblíbenějším hračkám v této skupině patří auta na dálková ovládání. Poprvé se objevili indiáni, což jsou figurky podobné vojáčkům. Dále pak všechny druhy dopravních prostředků.
- K vytouženým hračkám v této skupině patří auta na dálková ovládání, po té následují autodráhy a angličáky matchbox. V neposlední řadě pak portálový jeřáb, který byl splněnou touhou dotazovaného.

- Vyrobené hračky v této skupině byly všechny dřevěné, většinou repliky zbraní, nebo autíčka. Vzácností je sklápěcí auto, které bylo funkční.
- d) Mechanické hračky s hodinovým strojkem:
- oblíbené: 0,
  - vytoužené: 0,
  - vyrobené: 0.
- V tomto věkovém údobí nebyl zájem v žádné skupině o tento druh hraček.
- e) Svět loutek a rodinná loutková divadla:
- oblíbená: kašpar,
  - vytoužená: 0,
  - vyrobené: drak.
- V této skupině bylo opět malé zastoupení. Jedna dotazovaná měla velké dřevěné divadlo a její nejoblíbenější hračkou byl kašpar. K tomuto jí byl vyroben drak.
- f) Hračky výchovné a vzdělávací:
- oblíbené: kostičky,
  - vytoužené: piano, rumba koule, knížky,
  - vyrobené: dřevěné hračky, zvířátka z kaštanů.
- K oblíbeným hračkám v této skupině hraček patří kostky. Ty jsou barevné, nebo s obrázky.
  - K vytouženým hračkám v této skupině patří piano, jako velký hudební nástroj, jakož i rumba koule. Dále pak knihy např.: encyklopedie, pohádkové knihy,...
  - Mezi vyrobené hračky v této skupině patří dřevěné hračky např.: zvířátka, doplňky pro panenky,...
- g) Sportovní nářadí a velké hračky, které dítě používá ke sportovní činnosti:
- oblíbené: koloběžka, míč, písek, šlapací auto, tatra 815, sport, tatra 148, bábovičky na písek,
  - vytoužené: šlapací auto, kolo, prut na ryby,
  - vyrobené: kolo s volantem, kára, motokára.
- Mezi oblíbené hračky v této skupině hraček patří tatra, bábovičky a písek samotný. Dále pak šlapací auta a sportovní náčiní, např.: míč, koloběžka,...

- K vytouženým hračkám v této skupině patří nejen např.: kolo či šlapací auto ale také prut na ryby. Tato hračka, byla přáním respondenta, aby mohl chytat ryby s tatínkem, či dědečkem.
- Ke zvláštním vyrobeným hračkám v této skupině patří kolo s volantem. Kolo bylo plně funkční, pouze místo řídítek mělo volant.

Mezi nezařaditelné hračky dle Darbyshira v tomto věkovém údobí patří pouze plyšové hračky.

7.3.4. Shrnutí

Tabulky č. 5 a č. 6

Svou vytouženou hračku dostalo 24 dotazovaných (53,3 %). 13 ji vůbec nedostalo (28,8 %). Našli se i jedinci, kteří žádnou vytouženou hračku neměli, bylo jich 6 (13,4 %). Sami si pak vyplnili přání v pozdějším věku 2 dotazovaní (4,5 %). Co se týká vyrobené hračky, tak 30 dotazovaných vyrobenou hračku mělo (66,7 %), a 15 nemělo (33,3 %).

7.4. Hračky předškolních dětí v období r. 1940 - 1960 (V současné době je výzkumnému souboru 61 – 80 let)

V této věkové skupině odpovídalo pouze 6 partnerů. Jde o roky 1940 – 1960.

7.4.1. Tabulka číslo 7

věk	pohlaví	oblíbená hračka	touha po hračce	vyrobená hračka
61 - 80	žena	panenka	kočárek	oblečky na panenky
61 - 80	žena	dřevěné kostky	chodící panna	papírové panenky a oblečky
61 - 80	žena	kočárek s panenkou	0	káča
61 - 80	žena	kočárek s panenkou	chodící a mluvící panna	vláček
61 - 80	muž	traktor	kolo	káča
61 - 80	muž	dřevěné auto	šlapací auto	dřevěné auto

7.4.2. Komentáře k tabulce č. 7

Tabulka č. 7: vyhodnocení výsledků

- a) Deskové, stolní hry, stavebnice a rubikova kostka:
- oblíbené: 0,
  - vytoužené: 0,
  - vyrobené: 0.
- V tomto věkovém údobí nebyla v této skupině hraček tendence oblíbenosti, touhy či výroby.
- b) Panenky a jejich dívčí svět:
- oblíbené: panenka, kočárek s panenkou,
  - vytoužené: kočárek, chodící panna,
  - vyrobené: oblečky na panenky, papírové panenky, káča.
- K oblíbeným hračkám v této skupině hraček patří panenky a jejich doplňky. Kočárek je děděn z generace na generaci.
  - K vytouženým hračkám v této skupině hraček patří opět panenky a kočárek. V tomto časovém údobí si tyto hračky mohli dovolit pouze movití lidé.
  - K vyrobeným hračkám v této skupině patří především doplňky pro panenky například oblečky.
- c) Chlapecký svět hraček:
- oblíbené: traktor, dřevěné auto,
  - vytoužené: 0,
  - vyrobené: vláček, káča, dřevěné auto.
- Mezi oblíbené hračky v této skupině patří traktor, který měl dotazovaný po svém tatínkovi. Dále zde najdeme dřevěné auto, které je zapsáno i u vyrobených hraček.
  - U vyrobených hraček jde o dřevěné vyřezávané hračky, které byly náhradou za hračky koupené v obchodě.
- d) Mechanické hračky s hodinovým strojkem:
- oblíbené: 0,
  - vytoužené: 0,
  - vyrobené: 0.

- V tomto věkovém údobí nebyla v této skupině hraček tendence oblíbenosti, touhy či výroby.

e) Svět loutek a rodinná loutková divadla:

- oblíbená: 0,
- vytoužená: 0,
- vyrobené: 0.

- V tomto věkovém údobí nebyla v této skupině hraček tendence oblíbenosti, touhy či výroby.

f) Hračky výchovné a vzdělávací:

- oblíbené: dřevěné kostky,
- vytoužené: 0,
- vyrobené: 0.

- Mezi oblíbené hračky v této skupině patří dřevěné kostky, se kterými dotazovaná stavěla zámek pro panenky.

g) Sportovní náradí a velké hračky, které dítě používá ke sportovní činnosti:

- oblíbené: 0,
- vytoužené: kolo, šlapací auto,
- vyrobené: 0.

- Mezi vytoužené hračky v této skupině patří kolo a šlapací auto. Obě hračky byly nesplněným přáním.

Tuto věkovou skupinu nejvíce ovlivnil vývoj společnosti a finanční možnosti rodiny.

7.4.3. Shrnutí

Tabulka č. 7:

Svou vytouženou hračku ze šesti dotazovaných dostali 3 (50 %). Nedostali 2 (33,3 %). A nakonec jedinec, který po ničem netoužil (16,7 %). Avšak vyrobenou hračku měl každý, což je 100%.

7.5. Hračky předškolních dětí v období, před rokem 1940

V současné době je výzkumnému souboru 81 a výše let. V této skupině odpovídalo 8 dotazovaných. S touto skupinou byl i následný rozhovor.

7.5.1. Tabulka číslo 8

Věk	pohlaví	oblíbená hračka	vytoužená hračka	vyrobená hračka
81 a výše	žena	dřevěná zvířátka	kočárek	káča
81 a výše	žena	hadrová panenka	kolébka	oblečky na panenku
81 a výše	žena	plyšový medvěd	panenka s keramickou hlavou	vyřezávaná panenka
81 a výše	žena	kočárek	domeček pro panenky	ušíta panenka
81 a výše	žena	panenka s keramickou hlavou	zvířátka	dřevěný nábytek
81 a výše	žena	ježek v kleci	koloběžka	ušíta panenka
81 a výše	muž	houpací kohout	kolo	prak a meč
81 a výše	muž	kovová autíčka	kolo	vyřezávaný vláček

7.5.2. komentáře k tabulce č. 8

a) Deskové, stolní hry, stavebnice a rubikové kostky:

- oblíbené: 0,
- vytoužené: 0,
- vyrobené: 0.

- V tomto věkovém údobí nebyla v této skupině hraček tendence oblíbenosti, touhy či výroby.

b) Panenky a jejich dívčí svět:

- oblíbené: panenka, plyšový medvěd, kočárek,
- vytoužené: kočárek, kolébka, panenka, domeček pro panenky,
- vyrobené: káča, oblečky pro panenku, panenka, dřevěný nábytek pro panenku.

- Oblíbené hračky v této skupině hraček byly panenky, různých druhů. Např.: panenka hadrová nebo panenka s keramickou hlavou. Dále byl do této skupiny zařazen i plyšový medvěd, který byl popsán jako náhrada za panenku. V neposlední řadě do této skupiny patří i kočárek, jako sběratelský kousek, který má dotazovaná dodnes.

- K vytouženým hračkám v této skupině patří hlavně doplňky pro panenky, jako jsou např.: kolébka, domeček pro panenky,... poslední oblíbenou hračkou byla panenka s keramickou hlavou.

- Vyrobené hračky v této skupině jsou především doplňky pro panenky, nebo panenky samotné, např.: ušité nebo vyřezávané panenky.

c) Chlapecký svět hraček:

- oblíbené: kovová autíčka,
- vytoužené: 0,
- vyrobené: prak a meč, vyřezávaný vláček.

- Mezi oblíbené hračky v této skupině patří kovová autíčka. Dotazovaný je má dodnes schované, byly to sběratelské kousky, které byly dovezeny z ciziny.

- Mezi vyrobené hračky v této skupině patří vyřezávaný vláček, který byl doplněn nádražím, kolejiemi,... Dotazovaný měl tuto hračku ve vyřezávané truhle.

d) Mechanické hračky s hodinovým strojkem:

- oblíbené: 0,
- vytoužené: 0,
- vyrobené: 0.

- V tomto věkovém údobí nebyla v této skupině hraček tendence oblíbenosti, touhy či výroby.

e) Svět loutek a rodinná loutková divadla:

- oblíbená: 0,
- vytoužená: 0,
- vyrobené: 0.

- V tomto věkovém údobí nebyla v této skupině hraček tendence oblíbenosti, touhy či výroby.

f) Hračky výchovné a vzdělávací:

- oblíbené: dřevěná zvířátka, ježek v kleci,
- vytoužené: zvířátka,
- vyrobené: 0.

- Mezi oblíbené výchovné hračky patří ježek v kleci. Byl to dar, který dostala maminka za službu u šlechty. Dále pak dřevěná zvířátka, která byla součástí statku.

- K vytouženým hračkám patří zvířátka, o která by mohla dotazující pečovat na svém dřevěném statku.

- g) Sportovní nářadí a velké hračky, které dítě používá ke sportovní činnosti:
- oblíbené: houpací kohout,
  - vytoužené: kolo, koloběžka,
  - vyrobené: 0.
- K oblíbeným hračkám v této skupině patří houpací kohout, tato hračka byla nejen oblíbená ale také vyrobená. Na výrobě se podílel sám respondent.
  - K vytouženým hračkám patří kolo a koloběžka. Toto sportovní náčiní bylo v těchto letech pro dotazované nedosažitelné.

7.5.3. Shrnutí

Tabulka č. 8:

Svou vytouženou hračku z 8 dotazovaných, nedostalo 5 lidí, což je 62,5% a dočkalo se 37,5%, což odpovídá 3 lidem. Vyrobenu hračku měl každý, tudíž 100%.

7.6. závěrečné shrnutí

Na základě dotazníkové metody a odpovědí dotazovaných respondentů, byl vytvořen tento soubor vyrobených, oblíbených a vytoužených hraček, který byl dle předem stanovených specifik rozdělen do skupin, jak dle vymezení druhů hraček dle Darbyshira, tak dle jednotlivých časových údobí.

Z výsledků provedeného výzkumu vyplývá, že určité druhy a typy hraček se oblíbě těšily ve všech časových údobích, obliba ostatních byla často ovlivněna vývoje doby a společnosti, ve které daná osoba v předškolním věku žila. S výše popsaným přímo souvisí i tužba po konkrétních hračkách a důvody, pro které byly nedostupné hračky vlastnoručně dětmi či jejich rodiči vyráběny.

8. DISKUZE

Výzkumná otázka číslo 1

S jakými hračkami si komunikační partneři hráli, jaká byla jejich nejoblíbenější hračka?

Na tuto otázku jsme našli odpovědi ve výše uvedených tabulkách, v nichž jsou vypsány všechny hračky, které dotazovaná uvedli v dotaznících. Jedná se o nejrůznější druhy hraček, nejčastěji však o panenky, auta, stavebnice vláčky či plyšová zvířátka. Z výsledků vyplývá, že druh hračky zůstával stále stejný, pouze se upravoval jejich vzhled a materiál. Panenky začínaly hadrové plněné pískem, dnes jsou moderními materiály plast a guma. Auta mění svou podobu podle doby výroby. Poslední dobou, a to v letech 2000 – 2017, byly nejžádanější hračkou plyšové hračky, panenky jako např.: ChuChu, Anabell,... dále pak auta všech druhů, stavebnice lego, ale objevují se zde hlavně hračky, jako jsou herní konzole a počítače. V letech 1980 – 2000 šlo převážně o panenky Barbie, velké panenky např.: Babyborn, Anabell,..., dále pak o auta, lego a sportovní náčiní. Občas se mezi dětmi objevila puzzle, která bychom mohli zařadit spíše mezi vzdělávací hry a hračky, protože rozvíjejí jemnou motoriku, zrakové rozlišování, pozornost,... Vývoj hračky jde sice kupředu, ale žádost a obliba hraček zůstává stejná. Jak je psáno výše, jde často jen o změnu materiálu či vizuální části. Hračky se přizpůsobují době a žádosti zákazníků. V době před 40 lety byla například panenka Barbie velice drahá a nedostatkové zboží. V dnešní době je výrobců tohoto typu hraček na trhu velmi mnoho a panenky se tak liší nejen cenou, ale i výběrem použitých materiálů.

Nejoblíbenější hračkou dotazovaných byla ta, se kterou byl spjat nějaký citový zážitek. Většinou to byly hračky, které jim darovala blízká osoba, k různým příležitostem.

Výzkumná otázka číslo 2

Jaké hračky byly v určitém období oblíbené?

Oblíbenost hraček se odrážela v jejich dostupnosti. Před 60 ti lety měly největší zastoupení společné námětové hry s kamarády či sourozenci, k nimž se využívaly především po domácku vyrobené hračky, které byly hlavně ze dřeva. Samozřejmě, že se i v této době hračky kupovaly, ale určitě nebyla taková rozmanitost výběru a také možnost si hračky pořídit. Hračky byly i relativně drahé, a tak pro některé nedosažitelné. O 20 let později už se změnila nejen dostupnost, ale i rozmanitost. Začíná se plnit trh, který je ovlivněn reklamou v televizi. Přicházejí pohádky ze zahraničí a s tím i nové náměty na výrobu hraček. V rámci sportovní osvěty a díky médiím, začíná velký zájem o sportovní doplňky, jako jsou kola, koloběžky, brusle a jiné. V posledních letech pak k oblíbeným hračkám patří spíše digitální technologie, které ovlivňují, dá se říci, zcela všechno. Co ovšem zůstává nezměněné, a to ve všech časových údobích, je obliba panenek, aut a vláčeků.

Při výběru oblíbené hračky je velký tlak z masmédií. Reklama a televizní pořady ovlivňují nejen malé děti při výběru, ale i rodiče při nabídce.

Výzkumná otázka číslo 3

Po kterých hračkách děti toužily a jaké byly podle nich důvody oblíbenosti této hračky?

Všichni dotazovaní byli při výběru oblíbené hračky ovlivněni svým okolím. Hračky, po kterých toužili, byly většinou ty, které pro ně byly nějakým způsobem nedosažitelné. Každý chtěl hračku, kterou měl doma jejich kamarád či soused, se kterou si hráli ve školce, či ji viděl, ve výloze obchodního domu. Když se podíváme na procentuální vývoj vytoužených hraček zpětně v tabulkách zjistíme, že vytouženou hračkou byly nejčastěji obdarováni dotazovaní narozeni v letech 2000 – 2017. Tudiž naše poslední generace. Je to ovlivněno tím, že jsou veškeré hračky dostupnější a také tím, že máme větší finanční možnosti. Naopak nejhůře na tom byly dotazovaní, kteří byli narozeni před rokem 1940. Opět musím konstatovat, že důvody proč tomu tak bylo, byla finanční nejistota, jak vyplynulo z následných rozhovorů s dotazovanými.

Závěr

Cílem této bakalářské práce bylo popsat proměnu dětské hračky v průběhu posledních tří až čtyř generací, zmapovat život dítěte a vznik předškolních institucí, definovat význam hračky pro děti v předškolním věku, rozčlenit hračky dle druhu, užitku a materiálu.

S využitím odborné literatury se mi výše uvedené cíle podařilo v teoretické části rozpracovat a naplnit.

Na základě cílů bakalářské práce byl vytvořen dotazník, jehož cílem bylo poukázat na konkrétní hračky a typy a druhy her u posledních čtyř generací. Dále pak oblíbenost těchto hraček a v neposlední řadě jsem se zaměřila na hračky, po nichž dotazovaní toužili.

Na základě těchto dotazníků byl vytvořen soubor hraček vytoužených, vyrobených a oblíbených, který byl rozdělen na určitá časová údobí. Po té byl tento soubor přerozdělen do předem daných skupin hraček dle Darbyshira.

Z provedeného výzkumu vyplývá, že oblibě se těšily určité typy hraček ve všech časových údobích, např.: panenky, auta, stavebnice,... Pak zde byly hračky, které byly ovlivněny nejen dobou, ale i společností, ve které dotazovaní žili v předškolním věku, např.: herní konzole, počítače, ale patří sem například i hračky ovlivněné masmedií viz.: Ledové království nebo Tlapková patrola.

Seznam použitých zdrojů

- Darbyshire, L. (1999). Encyklopedie sběratele Hračky a panenky. Praha: Svojtka & Co.
- Fink, E. (1993). Hra jako symbol světa. Praha: Český spisovatel.
- Helus, Z. (2004). Dítě v osobnostním pojetí. Praha: Portál.
- Knápek, Z., & Titěra, D. (2002). Rukověť sběratele hraček. Olomouc: Rubicon.
- Losos, L. (2006). Železniční hračky minulostí. Praha: Aventinum.
- Millarová, S. (1978). Psychologie hry. Praha: Panorama.
- Mišurcová, V., Fišer, J., & Fixl, V. (1980). Hra a hračka v životě dítěte. Praha: Státní pedagogické nakladatelství.
- Oprailová, E., & Fixl, V. (1979). Současná hračka. Praha: Odeon.
- Oprailová, E., & Gebhartová, V. (2011). Rok v mateřské škole. Praha: Portál.
- Oprailová, E. (2002). Předškolní pedagogika I.: Smysl a proměny dětství. Liberec: Technická univerzita v Liberci.
- Piaget, J. (1970). Psychologie dítěte. Státní pedagogické nakladatelství
- Suchánková, E. (2014). Hra a její využití v předškolním vzdělávání. Praha: Portál.

Přílohy

Příloha č. 1

Dotazník č. 1

Dotazník - Hračky našich dětí v předškolním věku

Prosím Vás o vyplnění dotazníku pro bakalářskou práci Dětská hračka dříve a dnes. U výběru z možností zakroužkujte vždy 1 platnou odpověď.

Šípková Daniela, studentka PF JU České Budějovice

1) Do jaké věkové skupiny patří v současné době Vaše dítě? a) 3 – 20 let b) 21 – 40 let
c) 41 – 60 let d) 61 a více

2) Jakého je pohlaví? a) ženské b) mužské

3) Bydliště v době, kdy bylo Vaše dítě v předškolním věku: a) město b) vesnice c)
samota

4) Tehdejší rodinná situace a) rodina úplná b) rodina neúplná

5) Počet sourozenců dítěte, kterého se týká dotazník, v době jeho předškolního věku:

6) Finanční zajištění rodiny v té době: a) velmi dobré b) lepší průměr c) průměrně majetná

d) spíše chudší e) chudá

7) Převažující způsob hry vašeho dítěte v předškolním věku: a) se stejnou věkovou skupinou b) s dětmi věkově mladšími c) s dětmi věkově staršími d) s dětmi různého věku e) individuální hra

8) Jaká byla jeho nejoblíbenější hračka?

9) Co výběr právě této hračky ovlivnilo?

10) Po jaké hračce nejvíce toužil/a? Připište důvod.

11) Byl/a vytouženou hračkou obdarován/a?

a) Ano. b) Ne. c) Získání jiným způsobem – dopište jak (např. vlastní koupí, vlastní koupí v dospělém věku, od známých v dospělém věku,...).

12) Vzpomenete si na jiné hračky, které byly v tomto období oblíbené?

13)Měl/a nějakou hračku doma vyrobenou? Jakou a kdo mu/jí ji udělal?

Dotazník č. 2

Dotazník - Moje hračky v předškolním věku /od 3 let do vstupu do ZŠ/

Prosím Vás o vyplnění dotazníku pro bakalářskou práci Dětská hračka dříve a dnes. U výběru z možností zakroužkujte vždy 1 platnou odpověď.

Šípová Daniela, studentka PF JU České Budějovice

1) Do jaké věkové skupiny patříte? a) 3 – 20 let b) 21 – 40 let c) 41 – 60 let

d) 61 – 80 let e) 81 a výš

2) Pohlaví: a) ženské b) mužské

3) Vaše bydliště v době předškolního věku: a) město b) vesnice c) samota

4) Rodinná situace v době předškolního věku a) rodina úplná b) rodina neúplná

5) Počet sourozenců v době předškolního věku:

6) Finanční zajištění rodiny v té době: a) velmi dobré b) lepší průměr c) průměrně majetná

d) spíše chudší e) chudá

7) Způsob hry (uvedte převažující způsob) a) se stejnou věkovou skupinou b) s dětmi věkově mladšími c) s dětmi věkově staršími d) s dětmi různého věku e) individuální hra

8) Jaká byla vaše nejoblíbenější hračka?

9) Co výběr právě této hračky ovlivnilo?

10) Po jaké hračce jste nejvíce toužili? Připište důvod.

11) Byli jste vytouženou hračkou obdarováni? a) Ano. b) Ne. c) Získání jiným způsobem – dopište jak (např. vlastní koupí, vlastní koupí v dospělém věku, od známých v dospělém věku,...).

12) Vzpomenete si na jiné hračky, které byly v tomto období oblíbené?

13) Měli jste nějakou hračku doma vyrobenou? Jaká to byla a kdo Vám ji udělal?

Příloha č. 2

Popis vytoužených hraček

Tabulka č. 1 a č. 2: komentář k hračkám, po kterých předškolní děti toužily v letech 2000 – 2017.

- Mončičák byl vytouženou hračkou, protože ho měl nejlepší kamarád.
- Lego, po kterém toužilo snad každé dítě, dotazovaný vydržel i několik hodin ve svém legovém světě.
- Vojáčky, které měl starší bratr a dotazovaný si s nimi nesměl hrát.
- Vláček, který měl strýc doma, hra s ním byla velikou vzácností.
- Autodráha, kterou měli ve školce.
- Auto na ovládání, bylo vytouženou hračkou proto, že ho měl soused a občas ho dotazovanému půjčil. Všichni byli vytouženou hračkou obdarováni.
- Motiv koní byl pro dotazovanou nejdůležitější na světě, jak sama popisuje. Koně jsou její životní láskou. Dostala prý vše na co si pomyslela, včetně živého koně.
- Vybavení k panence bylo oblečení, kočárek ale i vybava do pokojíčku, dotazovaná dostala úplně vše, na co si ukázala.
- Barbie, měly ji ve školce, tudíž byla vytouženou hračkou hned několika dotazovaných.
- Po traktoru toužila dotazovaná díky své školkové lásce. Její vyvolený jezdil s tatínkem na pole.
- Kola jsou nesdílňnou součástí všech dětí, každý měl kolo, po kterém toužil.
- Dvě dotazované toužily po všem, prý musely mít vše co viděly v televizi, v obchodě, ve školce. A taky měly.

- Little pet shop, je pro dnešní děti spíš způsob života, dnešní generace tím žije. Jsou to postavičky, které vznikly na základě pohádky. Opět jde o sběratelské edice, vycházejí stále nové dílky.
- Statek pro koně, dřevěná konstrukce s velkou kruhovkou. Vytoužená hračka, která je spojena s koňmi a jejich sbírkou.
- Kočárek pro panenky musela dotazovaná mít, protože ho měly ve školce.
- Ledové království, opět založeno na pohádce. Velký boom jsou plyšové hračky, ale s těmito motivy se dá sehnat snad úplně všechno. Od oblečení, po hračky, ale i nádobí, či věci do školy.
- Panenky Babyborn, viděny v reklamě, miminka která umí jíst, plakat, čůrat.
- Farma, spojena s láskou ke zvířatům.
- Chodící pes, náhrada za skutečného psa, na kterého doma nemá nikdo čas.
- Tlapková patrola, stejně jako ledové království. Nekonečná možnost.
- Stavebnice, veškeré druhy, ať už jde u Chevu, lego, Merkur. Hlavně že se z toho dá postavit něco skutečného.
- Elektrická koloběžka, výpotek dnešní doby, touha byla proto, aby se dotyčná nemusela namáhat.
- Kostky, jakékoliv, hlavně aby z nich šlo postavit město nebo vesnice.
- Pistolka na kapsle, aby se dotyčný mohl stát lupičem.
- Žralok, plyšová hračka z pohádky Žraloci.
- Motokára, ale ta opravdivá co se s ní jezdily závody.
- Lego, únik do světa fantazie.
- Skateboard, díky svému staršímu sourozenci.
- Šlapací autíčko, které dotazovaný viděl v obchodě.
- Auta, jakákoliv, různých velikostí a barev, ale i materiálu. Důležitá je i garáž, která nesměla chybět. Auta na dálkové ovládání, už jsou to auta propracovanější, které nemají připojený kabel, ale fungují na základě ovladače a přijímače.
- Mašinky jsou dřevěné s koleji. Dají se sestavovat několika metrové cesty. Jsou doplňovány domečky, zvířátky ale i mosty a tunely.
- Dron, hračka spíš pro starší děti, ale zde stačilo, že to lítá. Na dálkové ovládání, které dosáhne i na stovky metrů.

- X – box, herní konzole, je to otázkou prestiže. Mobil, vytoužená hračka hlavně kvůli hrám.

Tabulka č. 3 a č. 4: komentář k hračkám, po kterých předškolní děti toužily v letech 1980 – 2000

- Dotazovaná měla velkou touhu po zážitcích, které chtěla zažít s rodinou.
- Barbie byla vytouženou hračkou hlavně kvůli reklamě, která ovlivnila asi většinu z nás. Bylo to spojení několika pohnutek, Barbie byly ve školce a měly je majetnější kamarádky. Mini vybavení pro panenky je vybavení pro barbie. Nebylo ještě tak propracované, měli pouze pokoje či koupelny ale jenom naznačené.
- Panenky Anabell a Chuchu byly panenky na vození v kočárku. Jsou to napodobeniny miminek a dotazované si chtěly hrát na maminky.
- Mini panenky, jsou voňavé panenky zabalené v plastovém vajíčku. Většinou při otevření voněly. Měly velkou rozvíjející sukni, ve které byly schované. Byl to jeden čas velký hit, dotazované byly ovlivněny reklamou.
- Chodící nebo mluvící panna měla být náhradou za sourozence.
- Tamagotchi je vajíčko, ve kterém je v rámci digi hry živá bytost o kterou se dotyčný stará. Musí ji krmit, hrát si s ní, přebalovat. Byla to náhrada za mazlíčka, kterého dotazovaná mít nesměla kvůli alergii.
- Stroje Bruder jsou spíš sběratelské kousky. I když díky pevnému materiálu, ze kterého jsou vyrobené, hodně vydrží, rodiče pracovali v zemědělství a při nákupu stroje, dotazovaný vždy viděl tyto hračky.
- Auta na DO, stejně jako autobus na DO byly hračky které dotazovaní, chtěli hlavně proto, že je měli kamarádi.
- Míč na fotbal, hlavně kvůli sportu. Dotazovaný hraje fotbal do dnes.
- Ninja želvy jsou součástí pohádky, takže dotyčný byl ovlivněn televizí a pohádkou.

- Playstation, herní konzole na TV, počítač, hra NHL jsou většinou spojeni s virtuální realitou. Je to únik do svého světa, kde je človíček nesmrtelný a dokáže úplně vše. Samozřejmě je touha otázkou kamarádů, kteří mají tyto záležitosti doma.
- Merkur a lego jsou stavebnice, které měli dotazovaní ve školce.
- Pokémon jsou plyšové hračky, sběratelské kartičky či plastové napodobeni. Vše je otázkou pohádek v televizi.
- Autodráha a vláčková dráha, obě vytouženou díky reklamě v televizi.
- Šlapací autíčko chtěl dotazovaný hlavně proto, že ho měl jeho otec a často o něm mluvil. Autíčko našli v garáži u babičky ale už nepoužitelné. Dotazovaný se dočkal a tatínek koupil jiné.
- Zvíře, bylo vytouženou hračkou dotazované. Mělo být živé, a bylo by jedno, zda je to kočka, pes nebo křeček.
- Carcassone je společenská hra, založená na principu zakládání nové krajiny. Pomocí kartiček s různými motivy sestavují hráči novou stesku, po které putují.
- Kolo, bylo speciální bez sedačky, jmenuje se BMX a je to kolo dělané na skoky a jízdu v terénu.
- Kolečkové brusle, jako sportovní náčiní. Pokud možno v růžové barvě. Dotyčná se zatím nedočkala.
- Auto, velké a červené, měli stejné ve školce.
- Další dotazovaná chtěla prý vše, na co viděla reklamu v televizi. Byla jedináčkem a vše bylo splněno, ještě dřív než to vyslovila. Toto jsou její slova.
- Auta na dálkové ovládání po vzoru svého nejlepšího kamaráda.
- Počítač je vytouženou hračkou u několika dotazovaných, jde pouze o hry.
- Motokára, na které jezdili na dovolené.
- Pistole na kuličky, prý ke střelbě na terč.
- Pokladna, protože ve škole jednu měli, ale na dotazovaného nikdy nevyšla řada. Tak si ji přál domu.
- Transformace, dotazovaný byl ovlivněn pohádkou v televizi.
- Dinosauři, dotazovaný miloval vše, co se dinosaurů týkalo. Filmy, plyšáky, knihy i oblečení.
- Popeláři stejně jako velká auta. Byl to poslední vůz, který mu do sbírky chyběl.

Tabulka č. 5 : popis vytoužené hračky v letech 1960 – 1980

- Plyšová kočka je náhradou za skutečnou kočku, kterou dotyčná nemohla doma mít. –
- Piano, které bylo ve školce, dotazovaná na něj poté začala hrát a má vystudovanou hudební konzervatoř.
- Chodící panna, náhradou za sourozence pro jedináčky.
- Rumba koule pro dotazovanou byla součástí vystoupení její starší sestry.
- Kočárek, jelikož byl ve školce.
- Mluvicí panna, dotazovaná si ji přála, protože ji měla doma kamarádka.
- Mluvicí medvěd byl součástí pohádky.
- Šlapací auto, které měli kamarádi.
- Panenky protože panenku měla doma každá kamarádka.
- Dřevěná kuchyňka, byla vytouženým dárkem, protože ji měla doma susedka.
- Čůrací panenku si dotazovaná přála, jelikož to byla novinka a nikdo ji doma neměl. Slyšela o ní vyprávět svou maminku.
- Česací panna byla vytouženou hračkou pro dotazovanou, protože jí moc bavilo dělat účesy, ale neměla na kom.
- Barbie, k sehnání pouze v cizině. Přivezla si ji sestřenice, když přijela na návštěvu.
- Mrkací panna, v té době žhavá novinka. Dotazovaná ji viděla ve výloze obchodního domu.
- Pokojíček pro panenky, dotazovaná si pamatuje, že jí ho tatínek vyrobil, ale bratr jí ho omylem rozbil. Bohužel se dárku nedočkala.
- Autodráhu chtěl snad každý chlapec, nebyla to levná investice ale reklama v televizi a kamarádi byli velký tahoun.
- Kolo bylo dosažitelné pro každého, ale dotazovaný byl z nemajetné rodiny. Kolo se v tomto období ukázalo snad u každého dotazovaného.

- Auto na dálkové ovládání, bylo ještě s nedlouhým kabelem a muselo se za autem běhat, ale ani to nezabránilo touze dotazovaných ho mít.
- Vláčky spadaly spíše do sběratelské edice. Dotazovaný se dočkal až v pozdějším věku.
- Matchbox neboli angličák, mnoho možností a druhů autíček.
- Knížky pro dotazovaného byly únikem od reality. Četl snad všechno, co šlo, tudíž mu udělala radost každá kniha.
- Pistole na kapsle, šlo o hračku, která měla spíš strašit. Dotazovaný si pamatuje, že chtěl strašit svou starší sestru.
- Portálový jeřáb, byl vysněnou hračkou dotazovaného. Maminka jako samoživitelka si to nemohla dovolit. Jeřáb obdržel jako dárek ke čtyřicátým narozeninám.
- Prut na ryby, bylo toužebné přání hlavně kvůli svému otci, se kterým chtěl dotyčný trávit více času.

Tabulka č. 7 : popis vytoužené hračky v letech 1940 – 1960

- Kočárek, který měla holčička odvedle. Dotazovaná chtěla, úplně ten stejný. Nakonec dostala podobný, dodnes si pamatuje to zklamání.
- Chodící panna, byla vytouženou hračkou dotazované hlavně proto, že jiné k dostání nebyly. Chodící a mluvící i přesto že to bylo velmi složité, dotazovaná dostala. Pamatuje si, že ji chtěla hlavně proto, že kamarádka měla chodící a ona chtěla, aby její panenka uměla něco víc.
- Kolo, ale mělo být stříbrné. Dotazovaný si vzpomíná, že ho viděl jednou na cyklo závodech a od té doby to bylo jeho velké přání. Kolo bohužel nikdy nedostal.
- Šlapací autíčko, měli ho ve školce, ale dotazovaný se taky nikdy nedočkal.

Příloha č. 3

Komentáře k tabulce č. 8 - rozhovor

Dotazovaná číslo 1, byla žena. Její bydliště bylo na vesnici, v úplné rodině. Dotazovaná měla tři sourozence, dvě sestry a bratra. Většinu času trávila venku, se svými sourozenci pásala kozy. Její nejoblíbenější hračka byla dřevěná zvířátka, byly to hračky,

které si děti dědily mezi sebou. S dřevěnými zvířátky si mohla hrát sama i se sourozenci, bylo jich tolik, že se mohla i podělit. Avšak hračka, po které toužila, byl kočárek. Sen se vyplnil a kočárek dostala ale už jako devítiletá. Dřevěnou káču, kterou ji vyrobil tatínek, už ale nepůjčovala. Byla to hračka, kterou má schovanou do dnes.

Dotazovaná číslo 2, byla také žena. Její bydliště bylo na vesnici, kde se svými dvěma sourozenci trávila veškerý svůj čas. V té samé vesnici žije dodnes. Vychovávala je pouze maminka, tatínek zamřel krátce po narození naší dotazované. Její nejoblíbenější hračkou byla hadrová panenka. Tyto panenky měly i obě její sestry. Byl to dárek od babičky, panenky byly všechny tři stejné. Tělíčka byla růžová, plněná pískem a hlavičky vycpané slámou. Avšak vytouženou hračkou byla kolíbka pro panenky, tu však nikdy nedostala. Maminka jim šila a pletla oblečky na panenky.

Dotazovaná číslo 3, opět žena bydlící ve městě. Byla jedináček, její rodiče oba pracovali, viděla je hodně málo. Nejoblíbenější hračka byl plyšový medvídek, kterého dostala pod stromeček. Pamatuje si, že od prvního dne se medvídek nepustila. Měla ho ještě jako dospělá a věnovala ho své první dceři hned po narození. Plyšový medvěd měl tmavě hnědou barvu, knoflíky místo očí a nosu. Byl vyplněný slámou nebo něčím podobným. Od tatínka dostala vyřezávanou panenku, maminka jí našila oblečky, ale bylo těžké ji oblékat když se nedaly ohnout ruce ani nohy. Řešila to šatičkami, které se oblékaly přes hlavu. Vytouženou hračkou, však byla panenka s keramickou hlavou. Tu bohužel nikdy nedostala.

Dotazovaná číslo 4, žena, žijící ve městě. Měla bratra, o dost staršího. Tatínek pracoval, maminka s nimi byla celý den doma. Nejoblíbenější hračka byla kočárek, který dostala od svého bratra k narozeninám. Byl celý bílý, jakoby krajkový. S kočárkem ráda chodila na vycházky, byl moc krásný a ani nepotřebovala panenky nebo jiné hračky na vození. Většinou ale vozila plyšové hračky, měla kočku, medvěda a opici. Maminka jí ušila panenku a celou výbavičku do kočárku. Pamatuje si, že měla krásnou krajkovou peřinku jako do opravdového kočárku. Své vytoužené hračky, domečku pro malou hadrovou panenku se nikdy nedočkala.

Dotazovaná číslo 5 je žena žijící v malé obci, ale jako dcera starosty. Sama říká, že měla, na co si vzpomněla. Měla ještě dva sourozence, ale jako nejmladší byla rozmazlovaná.

Její nejoblíbenější hračka byla panenka s keramickou hlavou. Dostala ji od tatínka když cestoval, nepamatuje si, kde tenkrát tatínek jezdil, jen že byl pryč dlouho. Můžeme tedy předpokládat, že panenka byla z ciziny. Tělíčko bylo gumové nebo plastové a na něm hlava, která byla keramická s pravými vlasy. Šaty měla háčkované, celé bílé a nechyběl jí ani kočárek. K panence jí tatínek vyrobil dřevěný nábytek, postýlku, houpací křeslo, stoleček a skříň na oblečení. Také vytoužené hračky se dočkala, byla to sada zvířátek. V té době i slon a opice, což chodili obdivovat děti z celé obce.

Dotazovaná číslo 6, opět žena žijící ve městě. Ve stejném bytě bydlí už 84 let. Od mala žila pouze s maminkou a babičkou. Ona sama ale byla vdaná a má dvě dcery. Pamatuje si, že její nejoblíbenější hračka byla ježek v kleci, byla to dřevěná hračka, kterou dostala maminka od lidí, u kterých sloužila jako uklízečka. Babička jí ušila panenku, která byla plněná pískem a místo vlasů měla hnědou vlnu. Vytoužená hračka byla koloběžka, tu měly děti v sousedství. Bohužel se nikdy nedočkala.

Dotazovaný číslo 7 byl muž, žijící na vesnici, kde bydlel se svými třemi sourozenci, jeden bratr a dvě sestry. Většinu času trávili venku, tak bylo těžké určit hračku, která byla pro něj ta nejlepší. Nejprve si vzpomněl na lezení na stromy a stavění bunkrů. Po té si ale vzpomněl na nejoblíbenější hračku, kterou byl houpací kohout. Dostal ho od tatínka, a sám si ho se svými sourozenci pomaloval. Pamatoval si i to že si na něm zničil kraťasy, které pak byly od barvy, a maminka se moc zlobila. Ale dodnes na to vzpomíná. Tatínek byl velice zručný a tak vyráběl hračky všem dětem v okolí. Dodnes má dotazovaný schovaný meč a prak. Avšak vytouženého kola se nikdy nedočkal.

Dotazovaný číslo 8, poslední muž, se kterým jsem vedla rozhovor. Žil ve městě, se svým bratrem a rodiči, s nimi bydlel ještě dědeček, tatínek od tatínka. Rodina byla velice zámožná, jak vypráví dotazovaný, mohl si přát, co chtěl, a vše bylo splněno. Tatínek hodně cestoval, maminka byla doma a starala se o domácnost. Tatínek jim jednou dovezl sérii kovových autíček. Do dnes je mají schovaná. Autíčka měla různé barvy, a každé autíčko ze série mělo na dveřích číslo. Byly to repliky závodních aut, popisuje dotazovaný. Při dotazu na vyrobenou hračku si okamžitě vzpomněl na dřevěný vláček. Ten mi přinesl i ukázat, vláček byl složený ve velké dřevěné bedně. I ta byla velice hezky vyřezaná. Každá mašinka i vagón měly v bedně své místo. Vše bylo precizně

vyřezáno, do detailů, včetně dveří, oken i záchranné brzdy. Nejvytouženější hračkou bylo kolo, kola měli všichni chlapci z okolí. Dotazovaný se dočkal ale až ve věku 10 let.